

TERVEYSALAN AMMATTILEHTI **Terveys & Talous**

3 2020

**Tulevaisuuslukutaito
on tärkeä työelämätaito**

**Potilastietojärjestelmille
uusi kilpailija**

**Koronapandemia kuormittaa
ja vaikuttaa jaksamiseen**

Robotti kysyy ja pappi vastaa

Vastaako Suomen sote-toimijoiden tietojärjestelmiin käyttämä panostus niistä saatavaa hyötyä? Onko järjestelmien käytettävyydessä toivomisen varaa ja pystytäänkö integroitavuus muihin järjestelmiin takaamaan?

Tervetuloa kuulemaan uudesta HIMSS:n sertifioimasta qMS-järjestelmästä!

Uuden sukupolven APTJ – Puhtia palvelujen ennakointiin, suunnittelemiseen ja tuottamiseen -webinaarissa pääset ensimmäisten joukossa kuulemaan uuden sukupolven asiakas- ja potilastietojärjestelmästä neljän asiantuntijan johdolla. qMS-tietojärjestelmäratkaisut on kehitetty suomalaisten sote-toimijoiden tarpeen mukaan modularisoitavaksi ydinjärjestelmäksi. Sellaiseksi, joka toimii niin kuin pitääkin!

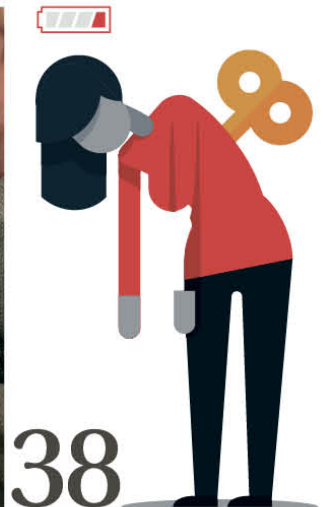
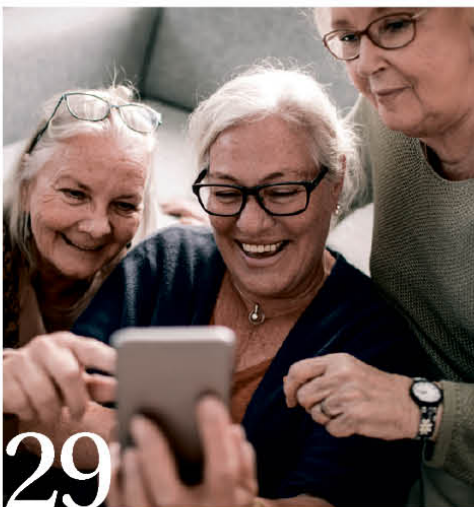
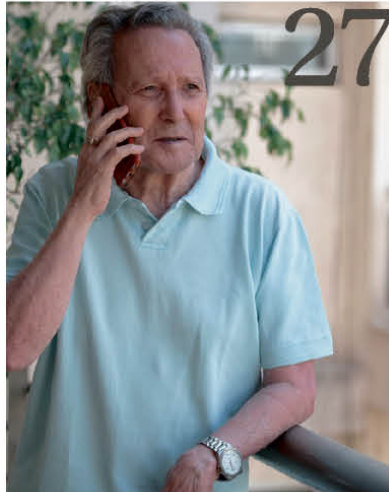
ILMAINEN WEBINAARI
20.8.2020 klo 9–10

Merkkaa kalenteriisi ja ilmoittaudu:
<https://professio.fi/product/uuden-sukupolven-aptj/>

Webinaarin järjestää qMS Nordic Oy yhteistyössä Profession kanssa.

www.qmsnordic.fi

Tässä lehdessä

- 7** Kolme asiantuntijaa kertoo, millaisia trendejä he näkevät tulevaisuudessa
- 10** Työn imun kokeminen on työelämän merkittävä voimavara
- 12** Etävalmennus ei ole kovin erilaista kuin kasvokkain tapahtuva valmennus
- 14** Kehityskeskustelu kehittää organisaatiota
- 16** Etätyötä voisi olla jopa puolet terveydenalan työstä
- 18** HUSin henkilökunnalle uusi neliportainen jaksamisen tukijärjestelmä
- 20** Asiakas- ja potilastietojärjestelmämarkkinoille tulee uusi kilpailija
- 22** Suomalaiset ovat eurooppalaisia valmiimpia käyttämään digitaalisia terveyspalveluja
- 24** Matkapuhelinverkko kesti etätyöskentelyn tuoman kuormituksen hyvin
- 27** Robotti kysyy, pappi vastaa
- 28** Mummoon kuvayhteys myös poikkeusaikana
- 29** Digikinkereille osallistunut jo 1050 senioria
- 30** Painehaavahoidossa pitäisi siirtyä ennakointiin
- 32** Ruoka-avun tarve kasvaa: internetsivusto auttaa
- 36** Aava tarjoaa lomautetuille työterveysasiakkailleen sairaanhoidon
- 37** 18 prosenttia vuorotyöläisistä kertoi menneensä sairaana töihin korona-aikana
- 38** Yliopisto-opiskelijat olivat tavallista uupuneempia koronakeväänä
- 40** Kolmannes maahan muuttaneista kertoi kärsivänsä heikentyneestä mielenterveydestä korona-aikana
- 42** Psykoosilääkkeiden käyttö lisääntynyt erityisesti työttöillä
- 44** Shähla Idikut haaveilee lääkärin ja tutkijan työstä

Terveys&Talous

Seuraava
Terveys ja talous
-lehti ilmestyy

4.12.2020

TEEMANA:

- Tekniikka
- Rakentaminen
- Turvallisuus

**Kätevästi
verkossa!**
terveysjatalous.fi

www.terveysjatalous.fi

Kun mikään ei riittänyt aiemmin - riittääkö nyt?

Helteinen kesä 2020 tuli ja STM ei pettänyt lupaustaan. Saimme ennen juhannusta etuajassa luettavaksemme 1200 sivua sote-uudistuksen lakiluonnoksia. Edes ministeri Rinteen hallituksen kaatuminen tai koronapandemia eivät hidastaneet lakien valmistelua.

Harjoitus tekee viidentoista vuoden erehdyksen kautta mestarin. STM ryhtyi heti keväällä 2019 analysoimaan edellisten hallituskausien ”pirullisia ongelmia”. Oleellista oli oivaltaa, mitä perustuslakivaliokunta oli lausunut vuosien aikana. Luurankomallilla on riisuttu olennaisimmat perustuslaillisesti haasteelliset pois. Aiemmasta poiketen tällä kertaa pyydetiin perustuslakiasiantuntijoilta ennakoon kannanotot teksteihin.

Pääosin hyvältä näyttää. Eräs ratkaisun pihvi oli oivaltaa julkisen järjestäjän ja toisaalta tuottajien vastuut ja velvollisuudet. Näiden erottamista lainsäädäntöluonnos ei edellytä, mutta käytännössä ero on huomioitava. Nyt määriteltiin julkisen vallan velvollisuus turvata perusoikeudet. Julkinen toimija vastaa yhdenvertaisista palveluista kaikissa tilanteissa. Järjestäjällä tulee olla kaikissa tilanteissa riittävä oma tuotanto osaamisen varmistamiseksi ja riittävien palvelujen turvaamiseksi. Viime kaudella luonnosteltiin ns. järjestäjän käsikirja, joka toimi hyvänä pohjana.

Lakiluonnokset ovat lausuntokierroksella historialliset yli kolme kuukautta 25.9. saakka. Aikaa on riittävästi vaikuttaa lopputulokseen. Vaikuttavuusarviointoja on tehty, mutta tiedämmekö, miten todellisuudessa toimii laskennallinen palvelutarveperusteinen rahoitusmalli ja siihen liitetty seitsemän vuoden siirtymäajan rahoitusleikkuri? Osa maakunnista joutuu laihdutuskuurille ja päinvastoin. Lisäksi ohjausmalli muuttuu ”vahvaksi” valtion ohjaukseksi. Miten toimivat kannustimet?

Enää ei ole varaa epäonnistua. Korona toi lisäpaineita soten rakenneuudistukselle. Nyt yhdessä vaikuttamaan asiantuntijoina parhaaseen lopputulokseen. Hallituksia tulee ja menee, soten uudistaminen tulee olla pitkäjänteisempää kuin hallituskausi.

Antoisia lukuhetkiä!

Jaakko Herrala

*Terveys ja talous ry
puheenjohtaja*

KOLME ASiantuntijaa kertoo, millaisia

Mikko Dufva on Sitran tulevaisuusasiantuntija. Hän tarkastelee työkseen tulevaisuuden kehityskulkuja ja niiden välisiä jännitteitä, merkkejä yllättävämistä muutoksista ja tulevaisuuteen liittyviä mielikuvia. Tavoitteena on tehdä tulevaisuuksista ja niiden tulkinnasta ja kuvittelusta helposti ymmärrettävää.

Menneiden haikailu
ei auta, paluuta
ei ole taaksepäin.

TRENDJÄ HE NÄKEVÄT TULEVAISUUDESSA

"Meiltä kaikilta vaaditaan parempaa tulevaisuuslukutaitoa"

Tulevaisuuden ei tarvitse olla epämääräinen kuva, jota muut ohjaavat. Sitran tulevaisuusasiantuntija Mikko Dufva sanoo, että tulevaisuus voi muotoutua sellaisiksi, millaiseksi me sen yhdessä teemme.

Teksti: JAANA LARSSON Kuva: MIKKO PIRINEN

Mikko Dufva uskoo, että tulevaisuudessa elinikäinen oppiminen on arkipäiväinen asia. Työntekijät miettivät myös itse enemmän, mihin suuntaan epävarmassa maailmassa omaa osaamista kannattaa kehittää.

- Tulevaisuuslukutaito, eli kyky tulkita, haastaa ja kuvitella erilaisia tulevaisuuksia, on entistä tärkeämpi työelämätaito. Maailma tuntuu yhä epävarmimmalta paikalta, jossa tilanteet ovat epäselvempiä ja yllätyksellisiä. Meidän on opittava elämään muuttuvien tilanteiden kanssa ja rakentamaan samalla tietä kohti toivomaamme suuntaa.

Dufva puhuu myös ihmisen resilienssistä eli ihmisen palautumiskyvystä muutoksissa. Sen merkitys korostuu jatkossa vielä enemmän. Tulevaisuusasiantuntija muistuttaa myös, että termiin pitäisi liittää aina palautumiskyvyn lisäksi ihmisen uudistumiskyky.

-Tämä on taito, jota voi onneksi myös kehittää. Useimmiten tilanne on sellainen,

että menneiden haikailu ei auta, paluuta ei ole taaksepäin.

Arkinen keskustelu auttaa muutoksen käsittelyssä. Kun työpaikalla yhdessä pohdiskellaan tulevaisuutta, havaitaan, että mielikuvat tulevaisuudesta ovat monenlaisia.

-Keskustelu auttaa hahmottamaan, että meillä on oikeastaan edessä monta mahdollista tulevaisuutta.

Kun toinen näkee kahvipöytäkeskustelussa uhkakuvia, toinen voi nähdä mahdollisuuksien ikkunan. Sen vuoksi myös työntekijöiden ja esimiesten olisi yhdessä keskusteltava tulevaisuudesta.

-Ihmisten ajatukset voivat poiketa toisistaan todella paljon. Sen vuoksi tulevaisuutta pitää kuvitella, suunnitella, siitä pitää keskustella ja sitä pitää myös tulkita.

Työpaikalla pitäisi myös haastaa nykyisiä tulevaisuuskuvia. Esimerkkinä Dufva nostaa jo pitkään esillä olevan ajatuksen siitä, että robotit vievät tulevaisuudessa työmme. Keskustelu voisi poistaa myös ahdistusta ja tuoda uusia näkökulmia.

Ihmisillä on myös tahtoa vaikuttaa omaan tulevaisuuteensa. Hierarkisten or-

ganisaatioiden rinnalla on yhä enemmän yhteisö- tai ryhmäohjautuvia organisatioita, joissa vaikuttamismahdollisuudet omaan työkuvaan ovat isommat.

-Kuvittelemme aina, että tulevaisuus rakentuu suurten asioiden kautta, mutta osa siitä luodaan arkipäivän toimissa.

TULEVAISUUSLUKUTAIDON LISÄKSI ihmisten eriarvoisuuden vähentäminen olisi Dufvan mielestä tärkeää. Koronakriisi toi esille, kuinka eriarvoisissa tilanteissa ihmiset ovat.

-Meille on tärkeää tulevaisuudessakin osata kohdata erilaisia ihmisiä. Heimoutamme helposti toisiämme ja se voi johtaa vastakkainasettelun kärjistymiseen, Dufva sanoo.

Tulevaisuudessa meillä on käytössä vielä enemmän dataa ja Dufva toivoo myös parempia tietojärjestelmiä esimerkiksi terveydenhuoltoon. Oikein sovellettuna tekoäly auttaa meitä hyödyntämään kerättyä dataa ja saamme sitä ymmärrettävään muotoon. Hyödyntämisessä on otettu jo pitkiä askeleita eteenpäin. Dufva myös nostaa esille ekologisen jälleenrakentamisen tärkeyden.

-Tärkeintä on käsittää, että voimme oikeasti vaikuttaa omaan tulevaisuuteemme.

KOLME ASIAANTUNTIJAA KERTOO, MILLAISIA

Sarastia Rekry Oy:n toimitusjohtaja Jaana Jantola uskoo, että terveydenhuollossa erikoistutaan jatkossa enemmän.

"Eurot eivät riitä siihen, että kaikki osaavat kaikkea"

Jatkossa lähihoitajat tekevät lähihoitajien hommia ja sairaanhoitajat sairaanhoitajan työtä, uskoo Sarastia Rekry Oy:n toimitusjohtaja Jaana Jantola.

Teksti ja kuva: JAANA LARSSON

Työmarkkinoilla kymmenen vuoden päähen katsominen on kuin kristallipalloon tuijottamista, arvelee Sarastia Rekry Oy:n toimitusjohtaja **Jaana Jantola**. Silti hän arvelee, että hiljaisia signaaleja tarkastelemalla voi aistia jonkinlaisia suuntaviivoja.

Yleinen ajatus terveydenhuollossa on ollut, että työntekijät ovat yhä useammin moniosaajia. Jantola silti miettii, voisiko tulevaisuudessa ollakin toisin.

–Ehkä otamme tässä askelia taaksepäin ja lähihoitajat tekevät lähihoitajan työtä ja sairaanhoitajat omaansa. En usko, että meillä riittää resurssit tai eurot siihen, että kaikki erikoistuisivat kaikkeen.

JANTOLA NÄKEE, että erikoistuja voi hoitaa suurempaa määrää eri potilaita tai erikoistua vielä enemmän jonkun tietyn asian

hoitamiseen. Kun töistä osa voidaan tehdä etänä ja digitaalisin ratkaisuin, ovat erikoispalvelut saavutettavissa missä ja milloin tahansa.

Jantola näkee, että tulevaisuuden osajissa on digipalveluihin erikoistuneita ammattilaisia. Näitä tarvitaan jo siksi, että asiakkaat ovat entistä tietoisempia omasta terveydestään ja omahoidon määrä kasvavaa.

–Minäkin hankin happisaturaatiolaitteen koronapandemian vuoksi. Lisäksi käytössämme on paljon erilaisia meitä mittaavia laitteita, joiden tietoja voisi käyttää hoitotyössä.

Jantola ennustaa, että kaikenlainen etähoitaminen lisääntyy, ei vain oireiden arvioimiseksi, vaan esimerkiksi kuntoutuksen tueksi.

–Esimerkiksi korona-aikana on ollut li-vejumpia ja ehkä myös mielenterveys-palveluiden osalta saavutettavuutta voisi parantaa. Etälääkärivastaanottoakin taitaa jo meillä olla arkea. Koronasovellusten jälkeen tulee varmasti muitakin palveluita vastaaviin tilanteisiin tai oman terveyden-tilanteen seurantaan etänä.

Jantola kuitenkin muistuttaa, että siellä, missä tarvitaan "käsiä", on vaikeampi digi-talisoida tai robotisoida. –Ihmisen kohtaa-misesta ei voi luopua.

Jantola ei usko, että robotit hoitavat, pe-sevät ja syöttävät potilaita.

–Mutta ehkä hoitotyöhönkin tulee mu-kaan yrittäjämäistä toimintaa, esimerkiksi kevytyrittäjyys voisi olla yksi tapa tehdä töi-tä tulevaisuudessa.

TRENDJÄ HE NÄKEVÄT TULEVAISUUDESSA

Monitoimiosaaajia vähemmän, erikoisasiantuntijoita enemmän

Sairaanhoitajaliiton puheenjohtaja Nina Hahtela sanoo, että toivottava suunta tulevaisuudessa on, että korkeasti koulutettu sairaanhoitaja tekee lisäarvoa tuottavaa potilastyötä.

Teksti: JAANA LARSSON

–Osalla työpaikkoja on menty siihen, että sairaanhoitaja tekee kaikkea mahdollista. Kyselyssämme paljastui, että työtehtävät voivat olla sillisalaattia, pahimmillaan talonmiehen tehtävistä siivoamiseen ja keittiöhommiin. Sairaanhoitajan pitäisi tehdä sitä työtä, jossa hänestä on eniten hyötyä potilaalle ja yhteiskunnalle, varsinkin kun puhumme työvoimapulasta, **Nina Hahtela** sanoo.

Työnantajille sairaanhoitajan moniosaajan rooli sopii, sillä työntekijää voi helpommin siirtää eri tehtäviin. Kun työ kuitenkin on organisoitunut vahvasti erikoisaloittain, tarvitaan työtehtävissä vahvaa ja usein erikoisosaamista vaativaa tietoa.

Hahtela huomauttaa, että selkeä työnkuva ja uramahdollisuudet helpottaisivat työvoimapulaa ja lisäisivät alan vetovoimaa. Hahtela toivoo, että tulevaisuudessa vahvan peruskoulutuksen lisäksi sairaanhoitajalla on mahdollisuus saada valtakunnallisesti yhteisesti määriteltyä erikoiskoulutusta. Nyt kouluttautuminen on sattumanvaraista ja jää usein työnantajan perehdytystoiminnaksi.

–Esimerkiksi korona-aika osoitti, että tarvitsemme vahvaa tehohoidon osaamista. Samalla tavalla kuin meillä on erikoislääkäreitä, toivon, että tulevaisuudessa myös sairaanhoitaja voi syventää osaamistaan tietyille sovituille alueille.

Erikoistumismahdollisuudet voisivat lisätä alan vetovoimaa ja parantaa sairaanhoitajien mahdollisuuksia osallistua myös tiiviimmin kehitystyöhön. Hahtela uskoo, että hoitotyön digitalisoituessa juuri sairaanhoitajien osaamista käytettäisiin enemmän tulevaisuudessa palveluiden kehittämisessä.

–Enää ei tuotaisi valmiita palveluita hoitotyöhön, vaan sairaanhoitaja voisi olla yhdessä kehittämässä palveluita siten, että ne olisivat oikeasti työtä helpottavia elementtejä.

Hahtela sanoo, että tulevaisuudessa pitäisi nähdä myös enemmän asiantuntijasairaanhoitajia.

–Tarvitsemme myös enemmän klinisiä asiantuntijoita. He voisivat tuoda tietoon ja näyttöön perustuvia uusia toimintatapoja omaan yksikkönsä.

Sairaanhoitajaliiton puheenjohtaja Nina Hahtela sanoo, että sairaanhoitajan työ voi olla tänä päivänä sillisalaattia, mutta tulevaisuudessa toivottavasti enemmän erikoistumiseen perustuvaa asiantuntijan työtä.

Potilasturvallisuusasiat ovat nousussa

Koronapandemian aikana vuokratyövoimaa on käytetty hieman vähemmän, sillä sairaanhoitopiirien henkilöstön sairaslomamat ovat vähentyneet ja yksiköitä on ollut suljettuna. **Jaana Jantola** arvioi, että keskimäärin 1000 sairaanhoitopiiriin työntekijästä noin 8 prosenttia on sairaslomalla normaalisti, eli noin 80 työntekijää. Jantola laskeskelee, että tästä kertyisi palkkakuluja noin 15 000 euroa päivässä sivukuluineen.

–Korona on tehnyt meidät tietoisiksi taas asioista, jotka ovat unohtuneet. Kuinka paljon säästöä tulee, kun pesemme käsiä, Jantola sanoo.

Koronan aikaan Sarastia Rekryn asiakkaat toivoivat, että vuokratyöntekijät sitoutuisivat yksiköihin ja vaihtuvuus pieneisi. Jantola sanoo, että varmasti koronan jälkimainingeissa potilasturvallisuusasiat ovat nousussa.

Sosiaalinen tuki ja vuorovaikutus ovat keskeisiä voimavaroja työnimulle, Oulun yliopiston kasvatopsykologian yliopisto-opettaja Heli Kiema-Junes toteaa.

Työn imun kokeminen on työelämän merkittävä voimavara

Työyhteisön hyvä ilmapiiri ja toimiva vuorovaikutus vaikuttavat myönteisesti työn imuun. Etätyössä yhteenkuuluvuuden tunne saattaa haurastua, mikä saa myös työn imun tunteen rapistumaan.

Teksti: MAIJU KORHONEN Kuva: HELI KIEMA-JUNES

Koronapandemian aiheuttama työelämän muutos lisäsi hetkessä etätöiden määrää yhteiskunnassa. Ensimmäinen ajatus oli vapaus ja joustavat työajat. Kun arki toden- teolla koitti, työaikajousto hukkuikin suorittamisen alle, kun työpäivää tauottanut työyhteisö oli poissa.

– Etätyö ei sovi toki kaikille esimerkiksi työtehtävän luonteeseen, työkokemuksen tai elämäntilanteen vuoksi. Osa myös tykkää mennä työpaikalle ja pitää työn ja muun elämän erillään toisistaan, toteaa Oulun yliopiston kasvatopsykologian yliopisto-opettaja **Heli Kiema-Junes**.

– Työpaikan ulkopuolella tehtävä työ edellyttää työntekijältä muun muassa itsensä johtamista, kykyä työskennellä itsenäisesti ja hyvää työn hallintaa.

Kiema-Junes tarkastelee väitöskirjassaan vuorovaikutustaitojen ja sosiaalisen tuen merkitystä opiskelu- ja työhyvinvoinnin näkökulmista.

– Työn tehokkuuden tuntu vääristyy kotona helposti. Työpaikan käytänteet hel- pottavat usein myös esimerkiksi työn tauottamista, kun kotona tauot voivat joskus unohtua. Näin ollen etätöitä tekevät saatta- vat tehdä jopa enemmän töitä kuin he, jot- ka käyvät työssä kodin ulkopuolella.

Vaikka tauottaminen tarkoittaa tyhjää ja tuottamatonta aikaa, Kiema-Juneksen mu- kaan pitkällä aikavälillä se vaikuttaa posi- tiivisesti työn tulokseen.

– Riittävä palautuminen parantaa ihmi- sen hyvinvointia ja auttaa jaksamaan. Ko- тона vapaa-aika sekoittuu helposti työajan kanssa.

ETÄTÖIDEN TEKEMISEN onnistuminen riippuu pitkälti tekijän kyvystä johtaa omaa työtään ja hallita ajankäyttöään.

– Esimiehen ja työntekijän toimivalla vuo- rovaikutuksella on tärkeä rooli silloin, kun siirrytään työpaikalta etätöihin. On hyvä

käydä yhdessä läpi tavoitteet, mitä etätöiden ajalta odotetaan. Kotona tulee helposti myös tehottomuuden tunteita. Olisi pitänyt saada tehtyä, vaan kun ei saanut. Todellisuudessa tekijä on saattanut saada paljonkin aikaan, mutta jatkuva suorittaminen vääristää aja- tusmaailmaa ja saa työn tuntumaan loputto- malta suolta.

– Etätyöhön soveltuvan tietotyön haasteena on se, ettei ajatus kulje ai- na toivotulla tavalla. Sen sijaan, että vä- kisin yrittäisi päästä tavoitteeseen, kan- nattaa ennemmin jättää käsillä oleva tehtävä vähäksi aikaa kesken, tehdä jo- tain muuta ja yrittää sitten uudelleen. Kiema-Junes neuvoa etätyöläisiä kiinnittä- mään huomiota ennen kaikkea työn tavoit- teisiin ja jättämään työtuntien laskemisen vähemmälle huomiolle.

– Uskon, että ajan myötä tilanne tasoit- tuu ja etätöihin siirtyneet löytävät keinot palautumiseen. Se tosin vaatii itseltä pa-

rempaa työnhallintaa ja omien voimavarojen tarkastelua.

KIEMA-JUNEKSEN MUKAAN suomalaisessa yhteiskunnassa ollaan siirtymässä uuteen työnteon malliin, missä keskittymistä vaativia töitä tehdään kotona ja työpaikalle mennään kehittämään uusia ideoita.

– Johtamisen muutos on ollut jo pitkään ilmassa. Nyt puhutaan paljon työn tuunaamisesta. Mahdollisuus vaikuttaa omaan työhön on yhteydes-

sä hyvinvointiin, mikä puolestaan lisää työn imun kokemisen mahdollisuutta. Yksi esimerkki työn tuunaamisesta on mahdollisuus tehdä ajoittain etätöitä, mikä helpottaa työn ja perhe-elämän yhteensovittamista antaen joustavuutta arkeen. Kaikkea ei Kiema-Juneksen mukaan kannata etänä tehdä.

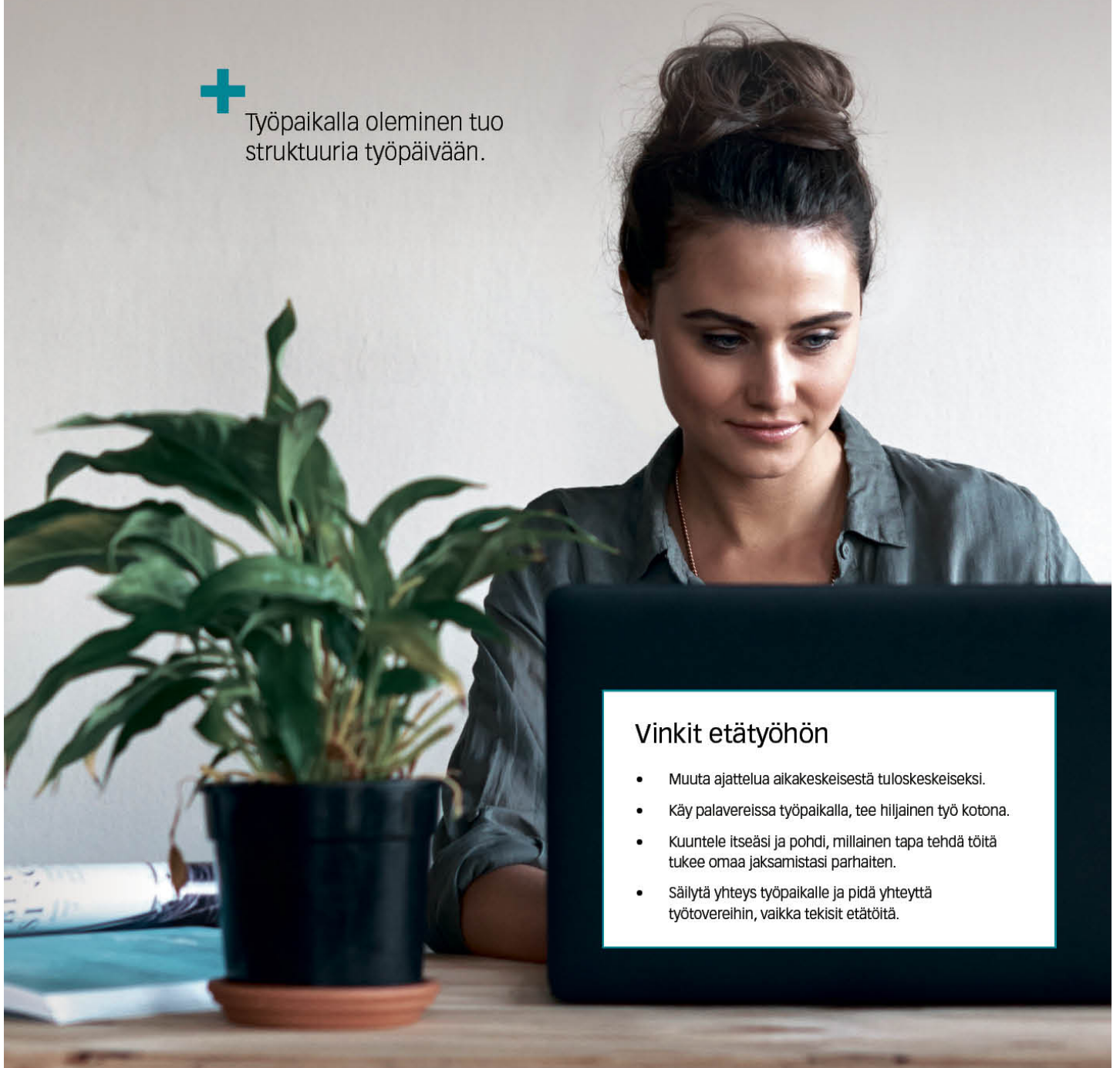
– Joitain työtehtäviä, kuten kokouksia tai asiakaspalvelua, on hankalaa korvata etätöillä. Ihminen tarvitsee työyhteisöä ja työpaikalla oleminen tuo struktuuria työpäivään. Vapaus valita an-

taa mahdollisuuden muokata työtä sellaiseksi, mikä palvelee mahdollisimman hyvin omaa hyvinvointia ja jaksamista. Vaikka työelämä on menossa Kiema-Juneksen mukaan parempaan suuntaan, niin vielä on tekemistä jäljellä.

– Suomalaisilla työpaikoilla pitäisi siirtyä enemmän palvelevaan esimiestyöhön, minkä tavoitteena on pyrkiä mahdollistamaan työntekijän itsenäinen työntekeä ja tukea häntä siinä valvomisen sijaan. Tämä kiteytyy luottamukselliseen vuorovaikutukseen esimiehen ja työntekijän välillä.

Työpaikalla oleminen tuo struktuuria työpäivään.

Vinkit etättyöhön

- Muuta ajattelua aikakeskeisestä tuloskeskeiseksi.
- Käy palaverissa työpaikalla, tee hiljainen työ kotona.
- Kuuntele itseäsi ja pohdi, millainen tapa tehdä töitä tukee omaa jaksamistasi parhaiten.
- Säilytä yhteys työpaikalle ja pidä yhteyttä työtovereihin, vaikka tekisit etätöitä.

Yli miljoona suomalaista etätöissä

Yle uutisoi jo huhtikuussa, että Suomessa yli miljoona työntekijää on siirtynyt etätöihin. Taloustutkimuksen mukaan noin puolet työntekijöistä haluaisi lisätä etätyöskentelyä koronan jälkeenkin.

Etävalmennus ei ole kovin erilaista kuin kasvokkain tapahtuva valmennus

Sari Kopranen aloitti työhönvalmennuksen maaliskuussa oltuaan reilun vuoden työttömänä ja sairauslomalla oireilevan polvensa takia. Mukaan hän päätyi työvoimatoimiston kautta.

Valmennuksessa **Sari** sai oman työhönvalmentajan, jonka kanssa tarkoituksena on parantaa hänen valmiuksiaan työllistyä sekä etsiä hänelle sopiva työpaikka.

– Sarilla on huikeasti taitoa, osaamista ja vankka kokemus työelämästä. Hänen työnhakuvalmiutensa olivat jo valmiiksi todella hyvällä tasolla ja siksi valmennus on ollut selkeästi erilaista kuin yleensä. Minun tehtäväkseni on lähinnä jäänyt etsiä Sarille sopivia avoimia työpaikkoja ja vinkata niistä hänelle. Sari on nopea, jos laitan hänelle aamulla linkin kahteen työpaikkailmoitukseen, iltapäivällä hän on jo laittanut niihin hakemuksen, kertoo Sarin työhönvalmentaja **Anu Löytönen-Parkkamäki**.

Koulutukseltaan Sari on merkonomi ja hän työskenteli 14 vuotta kirjanpitäjänä erään yrityksen taloushallinnossa. Työt kuitenkin ulkoistettiin ja Sari irtisanottiin. Nyt Sari etsii töitä esimerkiksi toimistosihiteerinä, myynti- ja ostorekontran tai asiakaspalvelun parista. Täysin entisenkaltaisiin työtehtäviin pääkirjanpitäjänä hän ei kuitenkaan haluaisi palata.

SARI JA hänen työhönvalmentajansa Liye Palveluiden Anu Löytönen-Parkkamä-

ki eivät ole tavanneet toisiaan kertaakaan, mutta kasvot ovat tulleet tutuiksi Teamsin videoyhteyden kautta. He ovat pitäneet viikoittain tiiviisti yhteyttä puhelimitse ja erityisesti sähköpostin kautta. Koronan takia tilanne työmarkkinoilla on ollut kevään aikana ajoittain haastava, joten työhönvalmentajasta on ollut Sarille suuri apu. Työpaikkailmoitusten etsimisen lisäksi valmentaja Anu on ohjeistanut ja antanut Sarille vinkkejä työnhakuun ja siihen, kuinka muokata cv:tä ja työhakemusta edustavampaan suuntaan. Viimeisimpänä työlliställä on ollut video-cv:n tekeminen.

– Olen saanut myös erittäin hyviä vinkkejä sosiaalisen median hyödyntämiseen työhaussa ja nyt treenailen sen tehokasta hyödyntämistä. En ollut aikaisemmin edes ajatellut, että esimerkiksi Facebook liittyy työnhakuun ja yllätyin, että sitä voi käyttää työnhauksen välineenä, Sari kertoo.

Sari on ollut 1,5 vuotta kotona, ja kertoo tulleen hieman apaattiseksi. Valmennuksen kautta elämässä on ollut kiinne-kohta, ja ammatillainen, joka sysää eteenpäin.

–Kun on pitkään vain kotona, jää väkisin jälkeen työelämästä ja tuntuu, et-

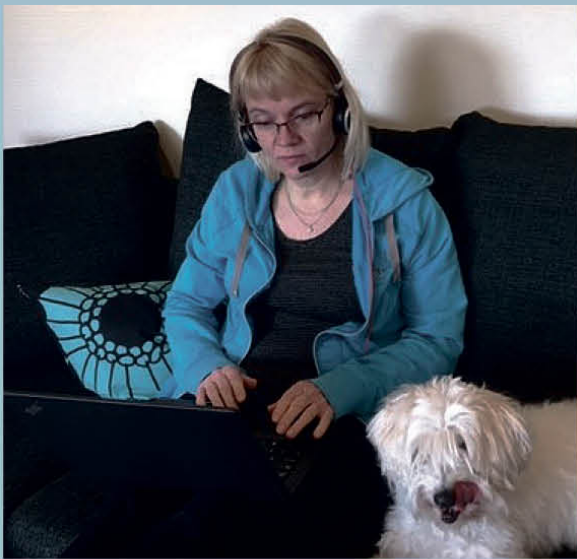
tä ei enää pärjää työmarkkinoilla. Valmennuksessa olen saanut rohkaisua ja sen myötä olen uskaltanut hakea myös sellaisiakin työpaikkoja, joista ensin olen miettinyt, olenko ollenkaan sovelias ja riittäkö minun osaamiseni. Tästä voi vielä seurata vaikka mitä hyvää, miettii Sari.

Myös työhönvalmentaja Anu Löytönen-Parkkamäki on ollut positiivisesti yllättynyt etävalmennuksen jouhevuudesta.

–Meillä valmentajilla on nyt enemmän aikaa asiakkaille, kun aikaa ei mene paikasta toiseen siirtymiseen. Pyrimme kuitenkin siihen, että tapaamme jokaisen valmentavan kanssa edes ensimmäisellä valmennuskerralla kasvokkain, jotta saadaan kasvot tutuiksi. Tämä voi kuitenkin tapahtua yhtä hyvin vaikka Teamsin videoyhteyden välityksellä.

Vaikka korona on kurittanut yhteiskuntaa ja taloutta, Löytönen-Parkkamäki on ilahtuneena huomannut, että avoimia, Sarille sopivia toimistoalan paikkoja on silti löytynyt yllättävän paljon.

– Uskon, että Sarilla on hyvät mahdollisuudet työllistyä, kun oikea työnantaja vain löydetään, sanoo Löytönen-Parkkamäki.

Työhönvalmentaja Anu Löytönen-Parkkamäki kannustaa löytämään uusia mahdollisuuksia työmarkkinoilla. Valmennusta on tehty koko viime kevät etätyövälineillä.

DATA Löydä kilpailuetusi	ANALYYSI Osoita kilpailuetusi
 www.esior.fi	
TIEDOLLA JOHTAMINEN Kehitä kilpailuetusi	VIESTINTÄ JA VAIKUTTAMINEN Tee kilpailuetusi tunnetuksi
TIETO ON KILPAILUETU. Your Partner in HEOR	

Terveys&Talous

Kätevästi verkossa!
terveysjatalous.fi

→ www.terveysjatalous.fi

Kehityskeskustelu kehittää organisaatiota

Kehityskeskustelu on hedelmällinen tapa kehittää työyhteisön esimiesten ja työntekijöiden välistä vuorovaikutusta. Essoten terveystalouksissa panostettiin kehityskeskusteluihin. Hyvänä tukena toimi Hanna-Leena Ahosen ja Heidi Rossin opinnäytetyö.

Teksti: KATARIINA HENTTONEN

Essoten konservatiivisen vastaanottoalueen ts. osastonhoitaja **Hanna-Leena Ahonen** ja monitoimijapäivystyksen ts. apulaisosastonhoitaja **Heidi Rossi** tekivät YAMKin sosiaali- ja terveysalan kehittämisen ja johtamisen tutkinnon opinnäytetyönsä kehityskeskusteluista.

– Meitä askarrutti kautta linjan organisaatiossa kehityskeskustelujen pitämisen vaihtelevuus ja epäsystemaattisuus. Tilanne alkoi muuttua viime aikoina, noin vuosi sitten, kun koko organisaation strategiaa tarkistettiin. Esimiehillä on ohjenuorana, että kehityskeskusteluihin tulisi panostaa enemmän. Opinnäytetyömme oli siis oikeilla jäljillä ja tuki sekä tukee jatkossakin kehityskeskustelutyötä organisaatiossa, Heidi Rossi sanoo.

HANNA-LEENA AHONEN ja Heidi Rossi kertovat, että hyvä kehityskeskustelu on luottamuksellinen ja pohjautuu avoimuuteen. Rakentava, molemminpuolinen palaute katsottiin toivottavana.

– Työntekijät arvostavat sitä, että se, mitä jutellaan, pysyy luottamuksellisena ja että heitä kuunnellaan. Kehityskeskustelusta toivottiin avointa dialogia. Moni toivoo myös, että kehityskeskustelu pidettäisiin muualla kuin osastonhoitajan tai esimiehen huoneessa, ettei siitä tulisi liian jäykkää tai virallinen. Kahvillakin käyminen koettiin ihan hyväksi kehityskeskustelu-ympäristöksi, Ahonen toteaa.

ROSSI JA Ahonen korostavat, että hyvään vuorovaikutukseen tarvitaan molempia

osapuolia. Luottamuksellisuus näkyy siinä, että myös vaikeista asioista on lupa puhua. Systemaattisen palautteen antaminen arkityön aherruksessa on heidän mukaansa yhtä tärkeää kuin kehityskeskustelu.

– Päivittäispalautteen antaminen on aivan yhtä oleellista kuin kehityskeskustelu. Jos saa harvoin päivittäistä palautetta, vuotuisen kehityskeskusteluun voi latautua liikaa tunteita. Hedelmällisempää on, jos käytäväkeskusteluja ja palautetta tulee luonnollisissa asiayhteyksissä. Esimiehen tulee olla tavoitettavissa päivittäispalautteen merkeissä, Rossi sanoo.

AHONEN JA Rossi rajasivat opinnäytetyönsä koskemaan kehityskeskusteluprosessia, keskustelun yhteyttä organisaation strategiaan sekä kehityskeskustelun vuorovaikutusta. Kehityskeskustelun toteutumisen turvaaminen nousi erittäin tärkeäksi. Myös tämänhetkinen kehityskeskustelulomake koettiin liian jäykäksi ja sitä halutaankin modifioida yksikön näköiseksi.

– Organisaatiossamme aineistonhankinta kohdistui Essoten terveystalouksiin, sekä esimiehiin että alaisiin. Sairaanhoidajat korostivat, että kehityskeskustelu ei missään nimessä saa peruuntua. Päivittäisellä johtamisella esimiehen tulee varmistaa keskustelun toteutuminen suunnitellusti. Esimiehen tulee myös tuntea substanssialueensa riittävän hyvin, jotta hän osaisi käsitellä sitä keskustelussa. Työntekijät ehdottivat, että esimiehet osallistuisivat rivityöntekijän roolissa työntekoon kentällä. Siihen ei valitettavasti ole ollut resurs-

seja esimiestyön laajuuden ja vaativuuden vuoksi, Rossi sanoo.

VAHVA TEEMA näkyi myös koulutustoi-veissa. Ahonen ja Rossi kertovat, että työntekijät ovat organisaatiossa erittäin koulutusmyönteisiä.

– Työntekijöiden koulutuksiin pääsyn perusteita haluttiin avattavan henkilöstölle laajemmin. Esimiesten mukaan työntekijöiden koulutuksiin pääsyn pääperiaate oli ydinosaamisen turvaaminen organisaatiossa, Rossi sanoo.

– Myös esimiehet kokevat tarvitsevan koulutusta. Esimiehille kohdistettu kehityskeskustelukoulutus nousi esiin suurena koulutustarpeena, ja siinä voitaisiin hyödyntää Essoten simulaatiokeskusta, Ahonen lisää.

Ahosen ja Rossin mukaan työntekijän palkitseminen on tärkeää tiukassakin taloustilanteessa. Palkitseminen lisää työmotivaatiota.

– Pieniä muistamisia olisi hyvä tarjota henkilöstölle hankalassakin taloustilanteessa. Muistamisen ei tarvitse aina olla rahaa, vaan työntekijöitä olisi hyvä muistaa kiittää sanallisesti tehdystä työstä arjen keskellä. Pullakahvien muodossa työnantaja voi silloin tällöin osoittaa, että henkilöstön työpanosta arvostetaan.

Mahdollisuus vaikuttaa omaan työkuvaan luo lisääntyvää sitoutumista. Tärkeää on myös se, että työntekijän työ pystytään suunnittelemaan yksilöllisesti ja mielenkiintoiseksi. Sekin on palkittamisen keino, Ahonen ja Rossi toteavat.

Päivittäispalautteen
antaminen on aivan
yhtä oleellista kuin
kehityskeskustelu.

– Terveystalon ammattilaisia kiinnostaa erityisesti mahdollisuus hoitaa ennestään tuttuja potilaita myös etätönn avulla. Se tuo alalle kaivattua työelämäjoustoa, toteaa digiterveyden yllilääkäri Annette Kainu.

Etätönn voisi olla jopa puolet terveydenalan työstä

Mielenterveystyöstä tutut etävastaanotot ovat viime vuosina yleistyneet myös muilla terveydenhuollon aloilla. Etävastaanotot soveltuvat erityisen hyvin kontroleihin, konsultointeihin, arviointeihin ja hoitosuunnitelmien tekoon.

Teksti: MAIJU KORHONEN

Nykyään monia lääkärintervastaanottoja pysyttään hoitamaan myös etävastaanottoina. Koronaepidemia toi etätönn tehtävien piiriin uusia työtehtäviä, kuten laaja-alaista virukselle altistuneiden jäljittämistä. Myös pitkäaikaissairauksien hoito ja oireiden arviointi on koronan aikana siirtynyt entistä vahvemmin verkkoon.

– Tästä on seurannut vastaanottotoiminnan rauhoittuminen. Koronartartunnan pelko siirsi monet potilaat chat-vastaanottoille, toteaa Terveystalon digiterveyden yllilääkäri Annette Kainu.

Siirtymä on ollut sujuvaa, mistä Kainu kiittää potilaiden ja ammattilaisten hyvää kykyä arvioida etävastaanottoille soveltuvien asioiden hoitamista. Myös etävastaanotot mahdollistava tekniikka on ollut toimivaa heti alusta alkaen.

– Suomalaisilla on lähtökohtaisesti hyvä digi-infra, kun monella on olemassa omat älypuhelimet. Lisäksi suomalaiset tekevät paljon etätönn, mikä antaa erinomaiset valmiudet etävastaanottoilla asiointille.

ETÄVASTAANOTTO VOI olla joko puhe-, chat- tai videovastaanotto. Jos lääkäri tarvitsee lisätutkimuksia, käytössä on myös avustettuja vastaanottoja.

– Avustetuilla vastaanottoilla lääkäri seuraa toimenpidettä videoyhteyden kautta ja tilanteessa läsnä oleva hoitaja tutkii esimerkiksi haavaa tai tekee diabetekseen liittyviä mittauksia. Lisäksi lääkärin etävastaanottoilla voidaan tehdä myös kuuloaistimukseen perustuvia havaintoja. Tällöin lääkäri kuulee sähköisen stetoskoopin vä-

littämän kuuntelulöydöksen videovastaanottoalustan kautta hoitajan liikuttaessa stetoskooppia potilaan rinnalla ja selässä. Myös ortopedi voi toimia samoin etäyhteyden kautta fysioterapeutin avustuksella.

– Ja sama malli toimii yleislääkäripäivystyksiinkin.

PITÄÄKSEEN ETÄVASTAANOTTOA lääkärillä tulee olla toimilupa, etävastaanottoon vaadittavat järjestelmät, suojattu verkkoyhteys sekä omavalvonta- ja toimintasuunnitelma. Lisäksi avustettua etävastaanottoa pitäessään hän tarvitsee laadukkaat vastamelukuulokkeet.

– Mutta perusetävastaanotolle riittävät kannettava tietokone, kamera ja mikrofonilliset kuulokkeet.

Vaikka välineistö löytyy usein niin potilaalta kuin lääkäriltäkin ihan arkielämän tarpeisiin liittyvänä, Kainu näkee silti vielä paljon toimintaprosesseihin liittyviä kehitystarpeita.

– Meidän pitäisi pyrkiä terveydenhuollossa parantamaan viestintää etänä toimivan työntekijän kanssa. Olemme nyt keskittyneet pitkälti alustoihin ja niiden sisältöihin sekä siihen, kuinka etätönnä tehtävät työt nivoutuvat osaksi potilaan hoitopolkua.

TERVEYSTALON TYÖTERVEYSPSYKOLOGI Antti Aro on Kainun kanssa samaa mieltä. Samat hyvän johtamisen periaatteet, jotka toimivat lähityössä, toimivat myös etätönn. Lisäksi selkeät tavoitteet ovat työntönn perusta. Vaikka oman työn

johtamisen tarve korostuu, työntekijöillä on silti oikeus saada hyvää johtamista.

– On huomattu, että täydellinen etätönn häiritsee innovaatioita. Lisäksi työntekijät passivoituvat helposti etätönn. Tämä näkyy työnjohtajan suunnittelutyön ja proaktiivisuuden tärkeyden korostumisena, Aro sanoo.

Hän ehdottaa uusien rutiinien luomista ja yhteistä lukujärjestystä, joka pitäisi virtuaalitiimin toiminnan yhtäaikaista. Se ja tiimin yhteisöllisyys ovat Aron mukaan onnistuneen etätönn kulmakivet.

– Tällöin on helpompaa sopia esimerkiksi yhteisiä palaveria. Lisäksi johtajan kannattaa tehdä rutiini siitä, että hän kysyy työntekijöiltään, kuinka työviikko on mennyt.

ARON MUKAAN paras mahdollinen malli olisi tehdä ideointia vaativat työt työpaikalla ja hiljainen rutiinityö etänä.

– Ensikäynnit ja vakavat hoitoa vaativat tilanteet vaativat aina lähikontaktin, mutta kontrollit ja rutiinityöt voidaan hoitaa etäyhteyksillä. Täysin etänä tehtävä hoitotyö on mielestäni huono vaihtoehto. Myös Kainun mielestä monimuotoisuus on tärkeää ja hän uskoo, että tulevaisuudessa etätönn voisi olla neljäsosa, jopa puolet terveydenalan ammattilaisten työstä. Aron mukaan toive monimuotoistumisesta saattaa toteutua ainakin osittain ihan jo lähitulevaisuudessa.

– Etäpalvelu tulee varmasti ottamaan nyt loikan myös terveydenhoitoalalla, mutta kokonaan se ei etätönn tule muuttamaan, Aro ennustaa.

KUNTOUTUSTEKNOLOGIALLA PAREMPIIN KUNTOUTUS- TULOKSIIN

Teknisavusteisella kuntoutuksella intensiteetti kasvaa, terapia on motivoivaa ja palaute välitöntä. Kuntoutuja kykyjen ja halutun tavoitteen mukaan sovitettavat harjoitteet mahdollistavat harjoitteiden suorittamisen ja havainnollistamisen pienelläkin aktiiviteetilla tai täysin passiivisesti. Kuntoutuja saa välittömän palautteen ja pelinomaiset maailmat vievät mukanaan, motiivien ja kasvattaen toistojen määrää, jolloin myös hermoston saamien impulssien määrä kasvaa.

Kuntoutusteknologian avulla tehtäväkeskeinen, jokaisen omien tavoitteiden mukainen nousujohteinen harjoittelu on entistä helpompaa.

Fysioline Oy, Arvionkatu 2
33840 Tampere, Puh. 03 2350 700
info@fysioline.fi, www.fysioline.fi

fysioline
live well.

Tukijärjestelmästä tulee pysyvä apu koronavirusepidemian jälkeenkin.

HUSin henkilökunnalle uusi neliportainen jaksamisen tukijärjestelmä

HUS tarjoaa keskitetysti ja porrastetusti tukea jaksamiseen poikkeusolosuhteissa työskentelevälle henkilöstölleen.

Kuva: @HUS

Valtaosa Suomessa todetuista koronaviruspotilaista on hoidettu HUSin alueella. HUSin johdossa ja työsuojelussa huomattiin kevään aikana, että osa työntekijöistä reagoi koronavirusepidemian mukanaan tuomiin jaksamiseen liittyviin huoliin ja murheisiin.

Työskentely kriisioloissa voi herättää työntekijöissä monenlaisia tunteita, ahdistusta ja pelkoja. Huoli omasta sekä lähipiirin jaksamisesta ja terveydestä voi haitata tai häiritä elämää monin tavoin.

–Ennakoimattomuus, epävarmuus tilanteen kestosta, jatkuvat muutokset ja uudelleen organisoinnin vaatimukset sekä kokemus, että omat vaikutusmahdollisuudet ovat vähäiset, aiheuttavat ehkä eniten kuormitusta osassa henkilöstöämme, kertoo hankkeen koordinaattori **Tuija Kota-vuopio** HUSin Psykiatriasta.

Monen työntekijän työrooli ja työskentely-ympäristö muuttui nopeasti, kun HUSissa alettiin valmistautua koronavirusepidemian vuoksi hoitoa tarvitsevien potilaiden hoitoon. Myös esimiehet ovat kokeneet merkittävää lisäkuormitusta ja tuen tarvetta. Heille on järjestetty yksilö- tai ryhmämuotoista työnohjausta ja coachausta.

TYÖSSÄ JAKSAMISEN tukijärjestelmän rakentaminen sai alkunsa HUSin johdon huolesta henkilöstön kuormittuneisuuden

kokemuksesta.

–Työsuojelutoimijamme toivat johdolle viestiä henkilöstön jaksamisen tuen tarpeesta. Asia nousi myös HUSin pandemiakoordinaatioryhmässä esille, kertoo henkilöstöjohtaja **Outi Sonkeri**.

Uudenlaisen tukijärjestelmän suunnittelu ja toteutus käynnistyi ripeästi HUSin henkilöstöjohtoon, työsuojelun, työterveyshuollon ja Psykiatrian tulossyksikön yhteistyönä. Osa tukipalveluista on liitetty mukaan huhtikuun aikana. Viimeisimmät palveluntuottajat saatiin liitettyä tukikokonaisuuteen mukaan toukokuun aikana.

Henkilöstön työssä jaksamisen tukijärjestelmä on valmiina koronavirusepidemian mahdollista toista aaltoa varten. HUSin työsuojelupäällikkö **Susann Martinin** mielestä on tärkeää, että työntekijät sekä esimiehet saavat jatkossakin nopeasti ja matalalla kynnyksellä henkilökohtaista tukea oman työssä jaksamisensa tueksi.

–Kun palvelut ovat jo valmiina, ei kenenkään tarvitse jäädä yksin huoliensa kanssa, kertoo Martin.

Palveluihin ohjaamiseen rakennettu botti jää koronavirusepidemian jälkeenkin HUSin henkilöstön käyttöön ja sitä voidaan käyttää jatkossakin kuormittavaksi koetuissa tilanteissa tarpeenmukaisen ja oikea-aikaisen tuen piiriin ohjaamisen välineenä.

HUS rakensi neliportaisen henkilöstön jaksamisen tukijärjestelmän koronavirusepidemian ajaksi

Porrastettu tukijärjestelmä on monipuolinen ja työntekijöiden ohjaus tarpeenmukaisen tuen piiriin on tehty helpoksi. Työssä jaksamisen tukimuodot on porrastettu neljälle tasolle. Se koostuu neljästä toimenpidetasosta.

1. Kevyen kuormituksen tuki, esim. Mielenterveystalo. fi-palveluun rakennettu kaikille avoin Milli-virtuaaliapuri, erilaiset omahoito-ohjelmat ja tukipuhelimet.
2. Kohtalaisen kuormituksen tuet, esim. työntekijöiden ja esimiesten yksilö- ja ryhmätyönohjaus tai coachaus.
3. Korkean kuormituksen tuki, esim. yksilöllinen akuutin stressireaktion hoito.
4. Hoito terveydenhuollossa, esim. lyhytpsykoterapia traumaoireista kärsiville.

Tukijärjestelmän tekninen toteutus on virtuaaliapuriin (bottiin) perustuva. Vastaamalla botin kysymyksiin, työntekijä saa tukijärjestelmästä vastaustensa perusteella tarkoituksenmukaisia suosituksia tukimuodoista, joihin hän voi olla yhteydessä. Käytännössä muutama kyllä-ei -kysymykseen vastaaminen kartoittaa apua hakevan tukitarpeen. Botin sisällön suunnittelusta ovat vastanneet HUSin Psykiatrian asiantuntijat ja teknisestä toteutuksesta HUSin Tietohallinto. Palveluiden pariin voi hakeutua myös arkin toimivan puhelinneuvonnan kautta. Apua voi molemmissa kanavissa hakea anonymisti.

Miele

Hygieenisen puhdasta ja kuivaa vaivattomasti.

Miele Professional. Immer Besser.

Hygieenisen puhdasta nyt entistä vaivattomammin!

Mielen ammattikoneissa on puhdasvesijärjestelmä, tehokas kiertovesipumppu, **hygieniaohjelm** sekä uutuusmalleissa lisäksi Dry+-kuivaus ja automaattinen pesuaineannostus. Täytä kone astioilla ja napsauta pesuohjelma käyntiin, kone hoitaa loput. Voit ottaa puhtaat, kuivat astiat suoraan käyttöön. Näin aikaa jää enemmän tärkeille asioille.

www.miele.fi/professional

Asiakas- ja potilastietojärjestelmämarkkinoille tulee uusi kilpailija

Uusi tietojärjestelmä qMS lähtee haastamaan nykyisiä ja markkinoille mieliviä toimittajia. Valttina on modulaarisuus, integrointimahdollisuudet, selainkäyttöisyys, valmiit asiakasovellukset sekä käyttö myös sosiaalihuollossa. Kiinnostusta herättää myös hoidon ennakkoinnin ja kokonaisvaltaisen hoidon kehittämismahdollisuudet.

Teksti: JAANA LARSSON

Kolmen yhtiön yhteisyritys QMS Nordic Oy lanseeraa elokuun aikana uuden suomalaisille markkinoille suunnatun potilastietojärjestelmän. Uutta järjestelmää on rakennettu soteuudistuksen näkökulmasta ja siinä täysin uutta on ennakoivan terveydenhuollon näkökulma.

–Suomessa puhutaan koko ajan enemmän kokonaisvaltaisesta potilaan hoidosta, mutta terveydenhuollon järjestelmät eivät vielä huomioi tätä. Sen vuoksi halusimme tuoda potilastietojärjestelmään ominaisuuksia, jotka sopivat 2020-luvulle, sanoo QMS Nordic Oy:n toimitusjohtaja **Jaakko Viitanen**.

QMS TERVEYDENHUOLTO- ja qMS Sosiaalihuoltajärjestelmät sisältävät kaikki tarvittavat sosiaali- ja terveydenhuollon päämoduulit. Lisäksi mukaan on mahdollista saada muita elementtejä, kuten esimerkiksi laboratorio- ja kuvantamisen järjestelmät. Modulaarinen rakenne mahdollistaa pienempien osa-alueiden käyttöönoton ja integroinnin muihin järjestelmiin. Viitanen kuitenkin sanoo, että jos sosiaali- tai terveydenhuollon yksikkö on uudistamassa kokonaisuutta, löytyy järjestelmästä tulevaisuuden hoitotarpeisiin tarpeellisia toiminnallisuksia ja myös hintalapun puolesta Viitanen arvelee vaihtoehdon olevan kiinnostava.

JÄRJESTELMÄ HYÖDYNTÄÄ yksilötason

ja isomman kohderyhmän tietoja, jonka avulla hoitava lääkäri voi muodostaa paremman kokonaiskuvan. Järjestelmä tarjoaa esimerkiksi alueen diabeetikoista dataa, jota voi hyödyntää oman potilaan hoidossa.

Järjestelmä myös mahdollistaa potilaan suunnitelmallisen jatkoseurannan ja tsemppaamisen. Sote-ammattilainen voi esimerkiksi ajastaa hyvinvointikyselyitä ja aktivoida tai kannustaa muutoin potilasta edistämään omaa terveydentilaansa.

–Tavoitteena olisi myös päästä yksilökohtaisen toiminnan lisäksi katsomaan omaa asiakkasunkaansa kokonaisuutena ja kohdistamaan voimavaroja sinne, missä niitä eniten tarvitaan ja missä niistä eniten on asiakkaille hyötyä – terveyshyötymallin hengessä. Tämä toimintamalli on nykyisistä järjestelmistä vielä puuttunut.

–Toisin sanoen olemme hakeneet keinoja, joilla lääkäri löytäisi valtavasta tietomäärästä oleellisen tiedon, joka opastaa, auttaa ja tukee työtä. Järjestelmä mahdollistaa myös paremman viestimisen, eli meillä on selkeä diginäkökulma hoitotyöhön, Viitanen sanoo.

MARKKINOIDEN TUOREIMMAN asiakas- ja potilastietojärjestelmän takana on kolme yhtiötä: Suomalainen Abilita Oy, joka on kehittänyt tietojärjestelmäratkaisuja sosiaali- ja terveydenhuollon sektoreille vuodesta 1992 ja Citrus Solutions Oy, jolla on

yli vuosikymmenen kokemus valtionhallinnon keskeisten sote-palveluiden kehittämisestä ja robotisoinnista useilta toimialoilta. Mukana on myös SPARM, joka on kehittänyt 30 vuotta sote-tietojärjestelmiä Itä-Euroopassa.

Viitanen kertoo, että Itä-Euroopan terveyspalvelut ovat lähempänä pohjoismaista järjestelmää kuin anglosaksisissa maissa. Lisäksi järjestelmäkehityksessä on huomioitu ihmisen kokonaisvaltaisen hoitaminen. Kumppanilla on myös vahvasti HIMSS-sertifioitua toimintaa ja asiakastoteutuksia, jotka kertovat järjestelmien laadusta.

–Kokonaisvaltainen hoito on SPARMin tietojärjestelmissä kantava periaate. Nyt tuomme mukaan suomalaista näkemystä. Suomi-versiossa tämä tarkoittaa uusia ominaisuuksia ja parempaa integraatiotukea oma- ja itsehoitopalveluihin, muun muassa Omaolon ja Terveyskylän kanssa.

Myös Abilitan edelläkävijyys sosiaalihuollon tietojärjestelmäkehityksessä tuodaan nyt osaksi modernia tietojärjestelmäratkaisua, jonka jatkokehittäminen on nopeaa ja kustannustehokasta.

Järjestelmän aikaisempi versio on ollut suosittu, sillä se on käytössä noin 300 paikassa. Isoimmat kokonaisuudet ovat kaksi kertaa HUSin kokoisia.

–Kokonaisvaltaisuuden lisäksi katson, että meidän vahvuutemme on, että järjestelmästä saa omaan toimintaansa pienempiä kokonaisuuksia tai suuremman kokonai-

suuden. Lisäksi veronmaksajia ajatellen, kilpailu markkinoilla on aina hyväksi.

UUTTA ASIAKAS- ja potilastietojärjestelmää halutaan kehittää myös toiminnan suunnittelun ja ohjauksen sekä asiakkuuksien hallinnan suuntaan. Viitanen sanoo, että asiakkaan pitäisi hyötyä enemmän asiakassuhteestaan.

–Tulevaisuutta on, että esimerkiksi kaikille diabeetikoille voidaan lähettää esimerkiksi tietoa uusista omaan tilanteeseen vaikuttavista hoitomenetelmistä ja näistä voidaan tehdä kampanjoita. Uudella qMS-järjestelmällä yksittäinen lääkäri voi tehdä tämän hoitosuhteessa olevalle potilaalleen. Mutta jotta saamme viestijä laajemmalle joukolle, vaatii tämä vielä lainsäädännön ja järjestelmän kehittämistä. Nyt tuntuu siltä, että sote päättäjillä olisi ennakoivan hoitamisen kehittämiseen kiinnostusta, Viitanen sanoo.

Uusi qMS rakennetaan Suomen markkinoiden lisäksi koko Euroopan markkinoille.

–Meillä on periaatteessa markkinoita Suomesta käsin katseltuna länteen ja etelään päin, Viitanen sanoo.

Kunnianhimoisesti HIMSSin kypsyysmallista tavoitellaan korkeinta tasoa

Uusi asiakas- ja potilastietojärjestelmä on rakennettu vastaamaan HIMSS Analyticsin kypsyysmallin ylintä, eli tasoa seitsemän. Yliimmällä tasolla maailmassa on noin 350 sairaalaa, Suomessa ei ole vielä sertifioituja organisaatioita.

–HIMSS-arviointeja on meillä hyödynnetty vähän. Mielestäni Suomessa muidenkin kannattaisi arvioida toimintaansa laajemmin. Se antaa kokonaiskuva muun muassa elinkaaren tilanteesta ja kehittämisen tarpeista, sanoo QMS Nordic Oy:n toimitusjohtaja **Jaakko Viitanen**.

Osa arvioinneista tehdään aina organisaation sisällä, osan voi tehdä joko HIMSS:n asiantuntija tai HIMSS:n sertifioima konsultti.

Suomalaiset ovat eurooppalaisia valmiimpia käyttämään digitaalisia terveyspalveluja

Suomalaiset näyttävät tietä Euroopassa tilaamalla reseptilääkkeensä verkkoapteekista ja etsimällä lääkeinformaatiota lääkevalmistajien verkkosivuilta.

Suomalaiset ovat myös innokkaimpien joukossa konsultoimaan lääkärää etäyhteydellä sekä seuraamaan hoidon onnistumista sovellusten avulla. STADA Health Report 2020 koostuu 24 000 ihmisen vastauksista 12 Euroopan maassa "Eurooppa matkalla tulevaisuuden terveydenhuoltoon" -teeman ympärillä. Kysely osoittaa, että suomalaiset ovat eurooppalaisia ske-

ptisempiä vaihtoehtoisten hoitomuotojen, kuten homeopatian, suhteen.

-Tämä kyselytutkimus osoittaa, että suomalaiset ovat edelläkävijöitä Euroopassa ja ottavat ensimmäisten joukossa käyttöönsä moderneja ja digitaalisia ratkaisuja terveyden hoitamiseen ja ylläpitoon, kommentoi **Mervi Hollmén**, STADA Suomen liiketoiminnan kehitysjohtaja.

PUOLET (49 %) suomalaisista tietää, että heidän on mahdollista tilata reseptilääkkeitä verkkoapteekista, jos heillä on sähköinen resepti. Tämä osoittaa suomalaisten olevan tutkituista maista parhaiten selvillä reseptilääkkeiden verkkotilausmahdollisuudesta.

Hieman yli kaksi viidestä (41 %) suomalaisesta on sitä mieltä, että hankkii lääkkeensä

Potilasturvallisia lääkintälaitteita vaikuttavaan painehaavojen ennaltaehkäisyyn ja hoitoon

- **Carital®** antideformaatiopatjat
- **Eko™** korkealuokkaiset vaahtomuovipatjat
- **Tergo®** potilassiirron apuvälineet
- **Mega™** asentohoitotyyny
- **Exact™** istuintyyny
- **Case™** antidecubitustyyny
- **Pro™** tuotteet potilaan ja hoitajan turvaksi

VAADI NÄYTTÖÄ

VAIKUTTAVUUDELLA TODELLISTA SÄÄSTÖÄ

www.medimattress.fi

mieluummin kivijalka-apteekista kuin verkkoapteekista, koska näin voi pienentää riskiä saada väärinnettyjä lääkkeitä. Tämä osuus oli korkeampi kuin muissa 11 maassa.

Suomalaiset suhtautuivat tutkituista maista toiseksi positiivisimmin lääkärin konsultoimiseen etäyhteydellä, kun kyseessä on vähäinen tai toisarvoinen sairaus. 81 prosenttia suomalaisista voisi kuvitella käyttävänsä tätä vaihtoehtoa kyselyn keskiarvon ollessa 70 prosenttia. Suomi sijoittui heti Espanjan taakse.

SUOMALAISET OLIVAT keskiarvon yläpuolella myös halussaan käyttää sovelluksia lääkärin määrämien hoidon seurannassa. Vain seitsemän prosenttia suomalaisista oli huolissaan sovellusten tietoturhasta, kyselyn keskiarvon ollessa 11 prosenttia.

Kaikkiaan 85 prosenttia suomalaisista luottaa lääkärin vastaanotoilla ja sairaaloissa tarjottavaan koululääketieteeseen. Tämä on huomattavasti suurempi osuus kuin kaikissa tutkituissa maissa keskimäärin (70 %). Vain yksi kymmenestä (10 %) suomalaisesta sanoi haluavansa pysyä ajan tasalla vaihtoehtoisista hoitomuodoista kuten homeopatiasta tai akupunktiosta vaikka luottavatkin koululääketieteeseen. Tämä oli hädän tuskin puolet kyselyn 18 prosentin keskiarvosta. Suomen luku oli alhaisin yhdessä Iso-Britannian kanssa.

Kyselytutkimus

Kantarin STADAN toimeksiannosta toteuttama verkkotutkimus.

Aikataulu: Helmi - maaliskuu 2020.

Otos: 12 eri maata, jokaisesta noin 2000 vastaajaa. Mukana tutkimuksessa olivat: Itävalta, Belgia, Saksa, Suomi, Ranska, Italia, Puola, Venäjä, Serbia, Espanja, Sveitsi ja Iso-Britannia.

81%

suomalaisista käyttäisi sovelluksia hoidon seurannassa

85%

luottaa koululääketieteeseen

49%

tunnistaa mahdollisuuden tilata lääkkeitä verkkoapteekista

DESINFIOIVA PÖYDÄNALUSKONE CARE

- Sopii erityisesti hoiva-alalle
- 90 % nopeampi kuin kotitalouskoneet
- 80 % pienempi vedenkulutus
- 50 % pienempi energian ja pesuaineen kulutus
- Pesee jopa 80 pesukorillista päivittäin
- Ainutlaatuisen höyryhuuhtelun ansiosta saavutetaan Standardin ISO 15883 mukainen lämpödesinfektio Ao=60 (80°C/60s)

kopal

www.kopalkeittiot.fi

Matkapuhelinverkko kesti etätyöskentelyn tuoman kuormituksen hyvin

Viranomaisilla on käytössään matkapuhelinverkon lisäksi useita viestintäverkkoja ja järjestelmiä, joiden avulla taataan katkeamaton tiedonsiirto niin rauhan kuin kriisinkin aikana. Täydellinen tiedonsiirron katkeaminen on erittäin epätodennäköistä.

Teksti: MAIJU KORHONEN

Suomessa viranomaisviestintä hoidetaan pääosin matkapuhelinverkon kautta.

– Mutta silloin, kun kyseessä on tietosuojaluokiteltua aineistoa, suositellaan käyttämään turvallisuussertifioituja järjestelmiä, kuten viranomaisten käytössä oleva Virveä ja julkisen hallinnon turvallisuusverkko TUV:ää, sanoo Oulun yliopiston luotettavien langattomien järjestelmien professori Ari Pouttu.

TUV:en ja Virven lisäksi on olemassa myös Krivat-järjestelmä, joka on kriittisen infrastruktuurin toimijoiden yhteinen viestintä- ja tilannekuvajärjestelmä. Se tukee yritysten yhteistyötä suurhäiriötilanteissa ja nopeuttaa niistä toipumista. Tilanne, jossa kaikki Suomen matkapuhelinverkot kaatuisivat, ei ole Poutun mukaan todennäköistä.

– Matkapuhelinjärjestelmissä on olemassa tietyt varmuusrajat. Jos jollain alueella tulee esimerkiksi sähkökatko, matkapuhelinverkko saa joitain tunteja sähköä varavirtalähteestä ennen kuin alueen tukiaseman toiminta lakkaa. Lisäksi Virvessä on vielä omat varmistuksensa yhteyksien katkeamattomalle toiminnalle.

KORONAN AJETTUA kansalaiset etätyöhön matkapuhelinverkkojen kuormittavuus on kasvanut merkittävästi. Pouttu on

seurannut verkkojen kantokykyä ja ollut tyytyväinen tekemiinsä havaintoihin.

– Nykyiset 3G- ja 4G -verkot ovat selviytyneet lisääntyneestä datansiirtomäärästä moitteettomasti lukuun ottamatta muutamman tunnin palvelukatkoja ja verkon hiekan tavanomaista hitaampaa nopeutta. Syy hyvään kantokykyyn löytyy lähes koko maan kattavasta 3G- ja 4G -makroverkostosta.

– Suomen etu kriisin aikana on ollut taajuushallintojen kyky katsoa tulevaisuuteen. Kun muutama vuosi sitten otettiin käyttöön 3G- ja 4G -taajuudet, valtio piti operaattoreille huutokauppaamansa taajuuslisenssien hinnat maltillisina. Sen ansiosta koko maahan saatiin 99 prosenttinen kattavuus makroverkoille.

3G- JA 4G -taajuuksien jälkeen matkapuhelinverkoissa siirrytään lyhyemmän kantamien 5G- ja 6G -taajuuksien aikaan.

– Jotta kattavuus tulee olemaan seuraavienkin taajuuksien maailmassa yhtä hyvä, tulemme tarvitsemaan uudenlaista politiikkaa myös operaattoreilta. Käytännössä seuraavan sukupolven taajuudet eli mikroverkot tarkoittavat sitä, että radiolinkkien pituudet lyhenevät. Mikroverkko tulee olemaan lähinnä sisätilaratkaisu verkkoyhteyksille, sillä ulkona toi-

miessaan ne vaatisivat valtavan määrän tukiasemia, jotka sijoitettaisiin muutaman sadan metrin välein toisistaan.

– 5G tulee ensimmäisenä kampuksille, ostoskeskuksiin, sairaaloihin, kouluihin, kaupunkien ydinkeskustoihin ja muihin paikkoihin, missä on paljon verkon käyttäjiä. Tämä tulee vaatimaan toimintamallien muutosta, sillä verkon sijoittuminen sisätilaan tuo mukanaan myös kysymyksen siitä, kuinka kiinteistön omistajan rooli ja operaattorin rooli suhteutuvat toisiinsa tai kuinka ratkaistaan mahdollinen useamman operaattorin verkon päällekkäisyys.

– Voi olla, että tulee jaettuja taajuusalueita, missä kaikki operaattorit voivat toimia yhtä aikaa. On myös mahdollista, että syntyy uudenlaisia palveluoperaattoreita ja toimintatapoja, joiden kautta uudet mikroverkot saadaan mutkattomasti toimimaan julkisissa tiloissa.

Vielä 5G-taajuudet eivät ole Suomessa yleistyneet, mutta mikäli sellainen olisi koronakriisin aikana ollut käytössä, olisi se näkynyt kuluttajalle nykyistä suurempina nopeuksina.

– Suomen ongelma uusiin taajuuksiin liittyen on valokuituverkon heikkous. Kun seuraavan sukupolven taajuudet tulevat toimintaan, valokuituverkkoa pitää selkeästi vahvistaa.

5G- ja 6G -taajuuksiin ensin eteläisessä Suomessa

Etelän suurissa kaupungeissa eletään mikroverkkojen kynnyksellä, kun taas Pohjois-Suomessa kipuillaan vielä edellisen sukupolven taajuuksien toimimattomuuden kanssa. Pohjoisen heikompi kuuluvuus johtuu kysynnän ja tarjonnan laista. Ongelma voitaisiin ratkaista ottamalla käyttöön jaettu taajuusresurssi –toimintaperiaate.

– Jaetun taajuusresurssin käyttöönotto tarkoittaisi sen, että paikallinen yhteisö tai valtio voisi rakentaa haluamansa toiminnot sinne, minne liiketoimintaperiaatteella toimivat palveluntarjoajat eivät koe kannattavaksi tukiasemaa rakentaa. Näin voisimme varmistaa, että pienilläkin yhteisöillä olisi käytössään toimiva matkapuhelinverkkoyhteys, Oulun yliopiston luotettavien langattomien järjestelmien professori **Ari Poultu** sanoo.

Tulemme tarvitsemaan uudenlaista politiikkaa myös operaattoreilta.

5G ja 6G taajuuksiin siirtyminen vähentää radiotaajuuksien säteilyä, koska verkon kantama tulee olemaan lyhempi ja älykkäät antennit suuntaavat lähetykset haluttuun suuntaan.

Sitra rahoittaa paraikaa useita projekteja, joiden kautta se pyrkii selvittämään, millaisilla keinoilla kansalaisia voitaisiin kuunnella enemmän. Mitä kuuluu Kuumoinen -kokeilu on osa Sitran Kansanvallan peruskorjaus -projektia.

Robottipuhelut jäljittävät myös koronaa

Robottipuhelujen ohella Sitra on ollut rahoittamassa myös kännykkäsovellusta, jolla pyritään jäljittämään koronaviruksen tartuntaketjuja. Kokeilu on meneillään Vaasan sairaanhoitopiirin alueella.

– Tämän myötä selvitämme sitä, voisiko robottitekniikalla lähetettävien tekstiviestein tavoitella ihmisiä, jotka ovat voineet saada tartunnan, ja ohjata heitä osallistumaan koronatesteihin, Sitran johtaja **Antti Kivelä** sanoo.

Robottipuhelujen teknisenä toteuttajana toimii On-Time Research Solutions Oy.

Jopa 18 000
robottipuhelua yhden
tunnin aikana.

Robotti kysyy, pappi vastaa

Huoli riskiryhmiin kuuluvien hyvinvoinnista on poikkeustilan aikana ollut suuri. Ratkaisu kansalaisten saavutettavuusongelmaan löytyy robottipuhelukokeilujen kautta.

Teksti: MAIJU KORHONEN

Kuhmoisten kunta lähti ensimmäisenä toteuttamaan Sitran osarahoittamaa kokeilua, missä kuntalaisia tavoiteltiin automatisoitujen robottipuhelujen avulla. Keski-Suomen ja Päijät-Hämeen rajalla sijaitseva Kuhmoinen valikoitui pilottikunnaksi sen iäkkään ikärakenteen vuoksi. Kokeilu on osa Sitran Kansanvallan peruskorjaus -projektia, jonka tavoitteena on vahvistaa Suomen asemaa uudistumiskykyisenä demokratian mallimaana.

- Hankkeen tiimoilta on tehty kansanvallan tilaan liittyvä raportti, minkä myötä olemme havainneet, että demokratia ei ole kehittynyt nykyaikaan toivotulla tavalla. Monet menettelytavat ovat edelleen sellaisia kuin ne olivat 100 vuotta sitten. Robottipuhelukokeilut vastaavat tarpeeseen muuttaa päätöksenteon, hallinnon ja osallisuuden toteutumista yhteiskunnassa, sanoo Sitran johtaja **Antti Kivelä**.

SOITTOKIERROKSA TEHTIIN kaksi. Ensimmäinen puhelu soitettiin kiirastorstai-
na 9.4. ja toinen äitiänpäivän alla 7.5.

- Robotti soitti kaikille niille täysi-ikäisille kuhmoislaisille, joiden yhteystiedot olivat yleisesti kunnan saatavilla. Kunnanjohtaja **Anne Heusalan** äänellä roboti antoi kuntalaisille tietoa koronaviruksen aiheuttamasta poikkeustilanteesta. Puhelu kesti noin puoli minuuttia ja tie-

dotteen kuuntelemisen jälkeen kuntalaiselle annettiin mahdollisuus jättää yhteydenottoopyyntö tekstiviestillä kunnan sosiaalipuolen päivystysnumeroon.

- Palvelun avulla pystyttiin hyvin lyhyessä ajassa selvittämään koko kunnan väestötasolla, kuka kaipaa henkilökohtaista palvelua ja samalla välittämään kaikille hyödyllistä tietoa nopeasti ja luotettavasti. Se oli myös henkilöstöresurssien kannalta toimiva ratkaisu, sillä robottipuheluja pystytään soittamaan jopa 18 000 yhden tunnin aikana.

Kuhmoisten kunnan kokoisessa paikassa puhetekierros kaikille tavoitetuille täysi-ikäisille kuntalaisille vei 10-15 minuuttia.

- Kunnan 2201 asukkaasta kohderyhmään kuului 1376 asukasta. Heistä 57 prosenttia vastasi puheluun. Vastanneista 89 prosenttia kuunteli tiedotteen loppuun saakka, mikä on mielestäni hyvä tulos. Robottipuheluiden avulla todellakin tavoitetaan väestöä.

KUHMOISTEN JÄLKEEN Sitra on rahoittanut robottipuhelukokeiluja myös Riihimäellä ja Loviisassa. Puhelujen kohderyhmä vaihtelee paikkakuntien välillä.

- Kuhmoisissa puheluilla tavoiteltiin kaikkia täysi-ikäisiä suomen kielellä, samoin Riihimäellä. Riihimäen kokeilu poik-

keaa Kuhmoisten kokeilusta siten, että siellä robottipuheluja soitetaan kahden sijaan kahdeksan.

Loviisassa puhelut on nauhoitettu suomen kielen lisäksi ruotsiksi ja kuntalainen saa itse valita, kummalla kielellä tiedotteen haluaa kuunnella. Kohderyhmänä on nuoris.

- Loviisan toteutuksessa on lisäksi hyödynnetty kahta muuta kaupunkia enemmän interaktiivisuutta. Vastaja vastaa lyhyesti robotin esittämiin kysymyksiin ja kysymyspatteristo etenee vastaajan antamien kysymysten mukaisesti.

ROBOTTIPUHELUKOEILU ON Kuhmoisten osalta saanut enimmäkseen positiivista palautetta. Jokainen soittopyynnön viestin avulla jättänyt oli tavoitettu kahden tunnin sisällä pyynnön jättämisestä.

- Näiden tulosten perusteella robottipuhelu on tehokas keino saavuttaa kansalaisia. Puheluiden tarkoitus on ennen kaikkea tukea kuntalaisten hyvinvointia. Robottipuhelut vastaavat kuntalaisten ja perustulain pykälän kansalaisten mahdollisuuksista vaikuttaa itseään koskeviin asioihin.

- Kuntalaisten 22. pykälä edellyttää, että kunta kuuntelee kuntalaisia. Kunnan asukkailla ja palvelujen käyttäjillä on sen mukaan oikeus osallistua ja vaikuttaa kunnan toimintaan.

Kuvapuhelu ei edellytä laitteita tai teknistä osaamista läheiseltä.

Arctic Touch -kuvapuhelin toimii kosketuksella ja kuvapuhelimen iso näyttö tekee senioreille käytöstä miellyttävää ja helppoa.

Mummoon kuvayhteys myös poikkeusaikana

Elämykset ja tapaamiset voidaan viedä etäpalveluna hoivakotiin.

Kuva: ANTTI HANNUNIEMI / STUDIO VIHTKARI

Kuluneen kevään aikana hoitokoditympäri Suomen ovat joutuneet rajoittamaan käyntejä ja tapaamisia hoitokodeissa. Rajoitukset koskevat sekä läheisiä että esimerkiksi vapaaehtoisia, jotka ovat normaalitilanteessa järjestäneet ohjelmaa ja tekemistä hoitokoteihin. Tilanteen helpottamiseksi Etäpalvelu Helmi ja Ilopisteen elämyspalvelut haluavat tukea ikääntyneiden hyvinvointia poikkeusoloissa mahdollistamalla turvallisen ja helpon omaisyhteydenpidon sekä toimintakykyä ylläpitävää liikuntaa ja elämyksiä hoivakodeille.

Treffipiste mahdollistaa omaisten ja senioreiden turvallisen etätapaamisen hoivakodin sisällä. Treffipiste sisältää kaksi helpokäyttöistä ja isokokoista kuvapuhelinta. Isokokoinen näyttö tuntuu kuin oltaisiin

ihan lähekkäin. Lisäksi se on helppo pitää puhtaana ja tarvittaessa toisen kuvapuhelimen voi viedä myös asukkaan huoneeseen.

– Läheisten kuvapuhelin voidaan laittaa hoitokodissa erilliseen tilaan, jossa ikääntyneet eivät käy. Kuvapuhelu ei näin edellytä laitteita tai teknistä osaamista läheiseltä ja samalla voi tuoda jotain pientä kivaa omalle läheiselle hoitokodilla käydessään, Etäpalvelu Helmen toimitusjohtaja **Laura Teittinen** kertoo ratkaisusta.

TREFFIPISTE-PAKETTI SISÄLTÄÄ aina myös lisenssin elämyspalvelu Ilopisteseen. Palvelussa on tarjolla netin välityksellä ikääntyneille päivittäistä ammattilaisten ohjaamaa liikuntaa, nojatuuolimatkoja, luontoretkeä, lauluhetkiä ja paljon muuta

hoivakodin arjen ilahduttamiseen ja toimintakyvyn ylläpitoon.

– Elämykset voidaan viedä turvallisesti asukkaan omaan huoneeseen esimerkiksi tabletilla, joka on helppo puhdistaa tai ohjeistusten sen salliessa, elämystuokio voidaan järjestää esimerkiksi yhteisessä olohuoneessa television välityksellä, Ilopisteen **Sanna Vauranoja** kuvailee elämyspalvelun erilaisia käyttötapoja.

Tärkeäksi lisäksi palvelussa on koettu henkilökunnalle suunnatut taukojumput ja valmiit ideat elämystuokioiden päivittäiseen järjestämiseen.

– Työhyvinvointi ja toimintakyky eivät saa jäädä poikkeustilanteen jalkoihin, vaan niistäkin on muistettava huolehtia, Teittinen ja Vauranoja sanovat.

Digikinkereille osallistunut jo 1050 senioria

Poikkeustilan aikana lahtelaiset seniorit ovat hyödyntäneet Digitaito-projektissa oppimiaan taitoja asioiden hoidossa, palvelujen tilaamisessa sekä yhteydenpidossa.

Viimeisen parin vuoden aikana Lahti on ottanut edelläkävijän roolin seniorien itsenäisen toimintakyvyn säilyttämiseksi ja digiloikan edistämiseksi. Yhteistyössä palvelukonseptin kehittäjän, Linkkitiimi Oy:n, kanssa on toteutettu kolmivaiheinen Digitaalinen taito-projekti ja rakennettu lahtelainen digitaalinen malli. Tämä kantaa nyt korona-aikana hedelmää.

LAHDEN KAUPUNGIN hankkima ainutlaatuinen palvelukokonaisuus perustuu senioreille järjestettyihin maksuttomiin digikinkereihin. Digikinkereillä opiskellaan ryhmissä älylaitteiden peruskäyttöä ja sähköistä asiointia. Tärkeässä roolissa on myös yhteinen digiaapinen, eli helppokäyttöiseksi valmistettu tabletti. Laite mahdollistaa vaikuttavan opetuksen suurissakin ryhmissä. Digiaapisen lisäksi osallistujilla on käytettävissään laaja digitietopankki opetusvideoineen. Ammattikouluttajan tuke-

na digikinkereillä toimii vapaaehtoisten vertaisohjaajien tiimi.

Seniorien digitaaliprojekti alkoi elokuussa 2018 ja se on saanut suuren suosion. Digikinkereille on puolentoista vuoden aikana aktiivisesti osallistunut noin 1050 senioria. Osallistumiskertoja on ollut yli 14 000. Miehille on perustettu erillinen ÄijäDigi-ryhmä, sillä miesten saaminen digiopin tielle on ollut naisia haastavampaa. Erityisryhmille on myös järjestetty koulutuksia omissa ryhmissään. Digitaalisten kartoitusten lisäksi yhteisillä kokoontumisilla on suuri sosiaalinen merkitys.

TOIMINTAA ON jatkettu poikkeustilan aikana klinikka-muotoisena tukena, etädigikinkereinä, puhelintukena sekä Facebook- ja WhatsApp-ryhmissä. Digitaalisen nettisivun opetusvideoineen ja koronakäytännöineen on ollut ahkerassa käytössä. Projektin yhteydessä jokaisella lahtelaisella eläkeikäi-

sellä on myös ollut mahdollisuus hankkia helppokäyttöiseksi valmistettu tabletti kotiovelleen toimitettuna.

Palaute sekä senioreilta että paikallisilta toimijoilta on ollut erinomaista. Digikinkereillä saamiensa oppien innostamana seniorit ovat pystyneet korona-aikaan hoitamaan asioita, tilaamaan palveluita verkossa ja pitämään yhteyttä läheistensä kanssa. Projekti on koonnut yhteen vapaaehtoisista vertaistukihenkilöistä koostuvan tiimin lisäksi eri toimijoita sosiaali- ja terveysalalta, eri järjestöistä sekä kirjastosta.

Projektia johtava Lahden kaupungin osallisuus- ja hyvinvointipalvelujen vastuualue onkin nähnyt erittäin tärkeänä kehittää seniorien kykyä toimia itsenäisesti digitalisoituneessa yhteiskunnassa. Vastuullisuus ja edelläkävijän rooli kaupunkilaisten digitaalisten taitojen kehittämisessä tukee myös Lahden Euroopan Ympäristöpääkaupunki -teemaa erinomaisesti.

Painehaavahoidossa pitäisi siirtyä ennakoointiin

Suomessa arvioidaan olevan noin 80 000 potilasta, joilla on painehaava.

Vuonna 2019 julkaistussa tutkimuksessa arvioitiin, että painehaava aiheuttaa Yhdysvalloissa 60 000 ja Isossa-Britanniassa 29 000 kuolemantapausta vuosittain. Yhdysvaltojen ja Ison-Britannian lukuihin perustuen Carital-ryhmän toimitusjohtaja **Hannu Saarinen** arvioi, että painehaava aiheuttaa Suomessa 1 000 – 2 000 ihmisen kuoleman vuodessa.

–Painehaavojen hoitaminen aiheuttaa huomattavasti enemmän kuluja kuin mitä niiden estäminen aiheuttaisi, Saarinen sanoo.

YKSITTÄISEN PAINEHAAVAPOTILAAN keskimääräiset hoitokulut ovat Suomessa arvion mukaan 6 000 – 8 000 euroa, mutta todella hankalien painehaavojen hoitokustannukset nousevat helposti yli 150 000 euron. Veronmaksajille aiheutuneet kokonaiskustannukset Suomessa nousevat yli 500 miljoonaan euroon vuodessa.

Caritalin ja MediMattressin yhteinen laatujärjestelmä on sertifioitu ISO-standardin 13485 mukaisesti. Se on tarkoitettu nimenomaan lääkelaitteiden laadunohjausta varten.

–Olemme ainoa korkean ja erittäin korkean riskin potilaille tarkoitettujen säädettyjen ilmakennorakenteisten erikoispatjojen valmistaja Suomessa, Saarinen kertoo.

KEVÄÄLLÄ 2021 voimaan tuleva euroopalainen lääkelaitelaiteasetus (MDR) kirittää lääkelaitteille asetettuja vaatimuksia ja nämä vaatimukset heijastuvat myös Suomeen.

–Monesti näyttää unohtuvan, että painehaavojen estämiseen ja hoitoon tarkoitettu patja on lääkelaitteiden laite, kuten moni muukin apuväline. Kehittäminen, valmistus ja markkinaseuranta edellyttävät systemaattista työtä, ilman toimivaa laatujärjestelmää lain vaatimuksia ei täytetä, Saarinen painottaa.

Helmikuussa 2020 julkaistiin Englannissa haavanhoitoalan keskittyneessä Wounds International -aikakauslehdessä tähän mennessä isoin painehaavapatjoja koskeva tutkimus. Tutkimuksessa oli mukana miltei 9 000 potilasta. Selvityksessä vertailtiin viiden vuoden ajanjaksona neljän erilaisen painehaavapatjan toimivuutta tehohoidossa. Selvästi tehokkaimmin toi-

mi Caritalin kehittämä ja valmistama Carital Optima.

LÄÄKINTÄLAITEASETUS VAATII, että markkinoilla olevilla tuotteilla pitää olla laadukasta kliinistä näyttöä siitä, että ne toimivat käyttötarkoituksessaan.

–Esimerkiksi Helsingin ja Uudenmaan Sairaanhoidopiirin (HUS) strategiassa painehaavojen vähentäminen on nostettu yhdeksi hoidon laadun mittareista. Olen luotavainen sen suhteen, että tällaiset linjaukset heijastuvat jatkossa myös hankinnoissa. Jo potilasturvallisuuden tähden johdon olisi huolehdittava siitä, että hankitaan vain laitteita, joiden teho on aukottomasti osoitettu sekä kliinisen tutkimuksen että käytännön työn kautta, toteaa Saarinen.

SAARINEN SANOO, että lääkelaitelaiteasetuksen vaatimuksissa on soteuudistuksen kaipaamaa ennakoivaa hoidon näkökulmaa. Kohtuullisilla investoinneilla tehokkaaseen teknologiaan voitaisiin säästää tuntuja summia ilman, että terveydenhuollon rakenteisiin tarvitsisi puuttua mitenkään.

Viime syksynä markkinoille tuli täysin uutta erikoispatjan säätämiseen kehitettyä teknologiaa. Hankkeen kehitystyön kokonaiskustannukset nousevat lähes kahteen miljoonaan euroon.

Suomalaista lääkelaiteteknologiaa

Carital on investoinut vuosien saatossa yli kymmenen miljoonaa euroa kliiniseen tutkimukseen ja tuotekehitykseen. Vuonna 2008 Carital osti toisen alan suomalaisen valmistajan MediMattress Oy:n.

Carital-ryhmän liikevaihto on runsas viisi miljoonaa euroa, yhtiöt työllistävät yli 20 henkilöä suoraan ja kymmenkunta henkilöä sopimusvalmistajien palveluksessa. MediMattressin viisi aluepääliikettä palvelevat suomalaista terveydenhuoltoa koko maassa, vienti yli 10 maahan hoidetaan tehtaalta Helsingin Hermannista käsin.

Tuotekehitys, tuotanto ja kliininen tutkimus on Suomessa.

Euroopassa ja Yhdysvalloissa
patentoitu Tergo®Glide-siirtosuoja
lisää potilasturvallisuutta ja helpottaa
oleellisesti hoitajien työtä.

Painehaava

Painehaava on komplikaatio, joka
syntyy yleensä joko kudokseen
kohdistuvan suoran paineen tai
kudosvenytyksen seurauksena.
Tyypillisesti painehaavan saa akuutisti
sairastunut tai huonokuntoinen
ja liikuntakyvytön potilas, mutta
painehaavan voi saada myös jo lyhyen
kuljetuksen tai leikkauksen aikana.

Painehaava on tappava ja
kallis hoidon komplikaatio

Ruoka-avun tarve kasvaa: internetsivusto auttaa

Koronakriisi ja sen aiheuttama taloudellinen ahdinko on kasvattanut ruoka-apua tarvitsevien määrää ja laajentanut asiakaskirjoa. Samaan aikaan moni auttaja on joutunut jäämään kotiin, koska kuuluu itse riskiryhmään.

Teksti: KATARIINA HENTTONEN

Osa avuntarjoajatahoista on joutunut supistamaan toimintaansa, vaikka asiakkaita on enemmän.

– Moni ruoka-aputoimija tekee töitä äärrajoilla ja yksin. Ruoka-aputoimijat ovat kertoneet, että ruoka-apua tarvitsevien määrä on kaksin- tai kolminkertaistunut, kertoo Osallistava yhteisö-hankkeen ja ruoka-apu.fi -projektipäällikkö **Reeta Nick**.

RUOKA-AVUN KENTÄLLÄ monet vapaaehtoiset ovat riskiryhmää, esimerkiksi yli 70-vuotiaita. Muu auttajat ovat ryhtyneet

kuitenkin tarmokkaasti toimeen. Nick kiittelee avuntarjoajia nopeasta järjestäytymisestä ja paikallisesta talkoohengestä. Myös suljetuista kirjastoista ja päiväkodeista on siirretty henkilökuntaa ruoka-apuun.

– Koronan myötä ruoka-avussa on myös tarkoituksella vähennetty henkilömäärää, koska ruoka-aputoimijat haluavat suojella vapaaehtoisia. On kuitenkin saatu hyvää yhteistä talkoohenkeä ja paikallista toimintaa, Nick sanoo.

NICK KERTOO, että tietyssä määrin myös ruoka-avun tarpeessa olevien asiakaspro-

fiili on koronan myötä muuttunut. Lomautukset ja työttömyys ovat tuoneet aivan uusia asiakkaita ruokajonoihin, mutta aiemminkin apua tarvinneet asiakkaat säilyvät. Erityinen huoli on yli 70-vuotiaista, heidän tavoittamisestaan ja kohtaamisesta.

– Tällä hetkellä ruokajonossa on kaikenlaisia, eri-ikäisiä ihmisiä erilaisista koulutustaustoista. On lapsia ja lapsettomia. Hyökyaalto on koskettanut kaikkia tasaisesti. Noin satatuhatta asiakasta, jotka ovat asioineet ennenkin, ovat entistä huonommassa tilanteessa. Heissä on mielenterve-

Tämä hyökyaalto
koskettaa kaikkia.

ys- ja päihdeongelmaisia, asunnottomia ja pitkäaikaistyöttömiä.

TIETOA RUOKA-AVUSTA on keskitetty nettisivulle ruoka-apu.fi, joka yhdistää avun tarjoajat ja tarvitsijat. Sivulla on listattu ruoka-avun tarjoajia ja niiden aikatauluja paikkakunnittain. Tällä hetkellä sivustolle on kirjautunut noin 300 ruoka-avun tarjoajatahoa. Sivu voi olla myös asiakastyön väline.

– Sivu on otettu käyttöön vasta tammi-kuun lopussa, mutta tiedämme jo, että ruoka-apua etsitään enemmän kuin aiemmin ja sivuston kävijäliikenne on kasvanut. Sivu tavoittaa ensi kertaa ruoka-apua etsivän. Kaupungeissa kohtaavaa työtä tehdään yhdistyksissä, seurakunnissa, kaupungin palveluissa perhetyössä ja kouluissa. Sivun kautta tavoitetaan myös lahjoittajia: ruoka-apu ei toimi ilman ruokaa, Nick muistuttaa.

MYÖS MARTTALIITON pääsihteeri **Marianne Heikkilä** korostaa koordinaation tarvetta poikkeustilanteessa.

– Nopea uudelleen järjestäytyminen ja toimintojen kohdentaminen edellyttää verkostoissa luottamuksen ja hyvien mallien jakamista. Ruoka-aputoimijaverkosto on toiminut meille kaikille valtakunnallisesti tärkeänä tilanhuoneena sekä tukenut erikokoisia toimijoita, jotka tarvitsevat vertaistukea ja päivitettyä tietoa kohderyhmien tarpeista ja odotuksista, Heikkilä sanoo.

RUOKA-APUA ON korona-aikaan jouduttu järjestämään poikkeuksellisella tavalla. Nick kertoo, että siinä, missä aiemmin

myös asiakkaan muita asioita on pystytty kohtaamaan, nyt voidaan tarjota vain ruokaa.

– Ruoka-avun yhteydessä on tehty palveluohjausta sekä tuettu itse elämästään vastuun ottamista. Tänä aikana ruoka-apu on tosiaankin vain ruokaa – yhteisöllisiä olohuoneita ei voi järjestää ja asiakkaiden tarpeet eivät tule kohdatuiksi.

Nick kertoo, että avuntarvitsijoiden määrä kasvaa koko ajan, mutta tarjoajien tai resurssien määrä ei ole kasvussa. Myös kesän lämpö tuo aina oman hankaluutensa ruuan kanssa toimimiseen, mutta ratkaisuja on löydetty.

– Kesäaikana täytyy olla tarkkana, että ruoka saadaan säilymään. Keväällä pystyttiin huolehtimaan turvaväleistä ja hygieniaoheista osittain ulkotiloihin siirretyn toiminnan avulla. Ruuan jakelun turvaaminen 30 asteen helteessä on haastavaa. Joillain paikkakunnilla hyödynnetään kesällä oppilaitosten tyhjillään olevia tiloja, joissa on luonnostaan isot kylmäsäilytystilat.

NICK KOROSTAA, että vaikka viruksesta selvittäisiin piankin, tilanteen yhteiskunnalliset ja taloudelliset vaikutukset näkyvät pitkään.

– Korona on osoittanut upean yhteiskuntavastuun, jota suomalaisilla yrityksillä ja ihmisillä on halua kantaa. Moni on herännyt auttamaan. Pieni huoli minulla on, että kun auttamisinto oli alkuun kova, hiipuu se. Tarvitaan myös ponnisteluja, että koronan vuoksi purettu kohtaavat ja osallisuutta edistävät toiminnot saadaan jälleen käyntiin, eivätkä ihmiset jäisi pysyvästi hätäavun saajiksi, hän sanoo.

Osallistava yhteisö -hankkeen ja ruoka-apu.fi -sivuston projektipäällikkö Reetta Nick kertoo, että poikkeustilanne on kasvattanut ruoka-avun tarvitsijoita. Huoli on kova, mutta avun tarjoajat ovat tarttuneet toimeen tarmolla.

Marttaliiton pääsihteeri Marianne Heikkilä korostaa koordinaation tarvetta poikkeustilanteessa.

TUOTEUUTISET

Entistä energiatehokkaampi ruoankuljetusvaunu

Hallins Temptainer Premium on laadukas uutuus Hallinsilta, kompakti ratkaisu kuumien ja kylmien ruokien kuljetukseen.

Vaunut on valmistettu kauttaaltaan ruostumattomasta teräksestä, ilman alumiinia tai lasikuitua. Temptainer Premium -mallit toimivat kiertoilma- tai staattisella lämmityksellä sekä peltier- tai kompressorijäähdytyksellä. Hyvin eristetty rakenne yhdistettynä edistykselliseen lämmitys- ja jäähdytystekniikkaan varmistaa, että haluttu lämpötila saavutetaan nopeasti ja säilyy vaaditun ajan. Vaunuissa yhdistyy ketteryys ja ergonomisuus sekä kestävyys ja hygieenisuus.

KOPAL KEITTIÖT Oy toimittaa keittiölaitteet suurkeittiöihin ja ravintoloihin kautta maan. Tuotevalikoimasta löytyy kaikki nykyaikaisessa ammattikeittiössä tarvittavat laitteet ruoan esikäsittelyyn, valmistukseen, säilytykseen ja jakeluun sekä astianpesuun. Laitetoimituksen lisäksi kokonaisvaltainen palvelu kattaa huollon, korjaukset ja varaosat.

KIINTOKALUSTEET AMMATTITAITIDOLLA

- sairaalat
- terveyskeskukset
- laboratoriot
- tutkimuskeskukset
- muut julkiset tilat

Kalustopuuseppä
P. Koivisto Oy

Tinatie 7, 33470 Ylöjärvi
Puh. 0400-631 068
www.pkoivisto.com

Terveys&Talous

**Kätevästi
verkossa!**

www.terveysjatalous.fi

Ammattitaudit ovat miesten vitsaus

Ammattitautien määrä on kuitenkin lievässä laskussa.

Yleisimmät vahvistetut ammattitaudit työikäisillä ovat meluvamma ja allerginen kosketusihottuma. Monet ammattitautitapaukset ilmenevät vasta eläkeiässä. Yli 65-vuotiaiden yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat asbestiplakkitauti, meluvamma ja mesotelioma. Tiedot käyvät ilmi Työterveyslaitoksen Työperäisten sairauksien rekisterin (TPSR) vuosijulkaisusta.

Uusimmassa valmistuneessa tilastossa rekisteriin kirjattiin yhteensä 4090 ammattitautia tai ammattitautiepäilyä, joka on noin seitsemän prosenttia vähemmän kuin edellisen vuoden tarkastelussa. Yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat meluvamma ja asbestiplakkitauti. Työikäisten yleisin vahvistettu ammattitauti oli edelleen meluvamma. Seuraavaksi yleis-

simmat vahvistetut ammattitaudit työikäisillä olivat allerginen kosketusihottuma, ärsytyskosketusihottuma, asbestiplakkitauti ja ammattiastma.

Työikäisillä miehillä yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat meluvamma, asbestiplakkitauti ja allerginen kosketusihottuma. Työikäisillä naisilla yleisimmät vahvistetut ammattitaudit olivat puolestaan allerginen kosketusihottuma, ärsytyskosketusihottuma ja ammattiastma.

Myös määrällisesti ero miesten ja naisten välillä oli merkittävä. Lähes kahdeksan kymmenestä vahvistetusta sairastuneesta oli miehiä. Eläkeikäisistä, yli 65-vuotiaista, melkein kaikki tapaukset (97 %) kirjattiin miehille.

Mediq – terveydenhuollon asiantunteva kumppani

Olemme johtava terveydenhuollon tuotteiden toimittaja suomalaiselle terveydenhuollolle. Tarjoamme yhden markkinoiden laajimmista tuotevalikoimista sekä turvalliset ja nopeat toimitukset koko maahan. Me autamme ihmisiä elämään mahdollisimman hyvää elämää joka päivä. Teemme tämän olemalla asiantunteva kumppani terveydenhuollolle.

www.mediq.fi

Aava tarjoaa lomautetuille työterveysasiakkailleen sairaanhoidon

Hyväntekeväisyshankkeessa Aava tarjoaa sairaanhoidon kaikille niille työterveysasiakkailleen, jotka eivät sitä lomautettuna saa. Lääkärit osallistuvat kampanjaan vapaaehtoistyöllä.

Jälleenrakennuskampanjassa tarjotaan työterveyteen liittyvät sairaanhoitopalvelut kolmen kuukauden ajan ilmaiseksi niille työterveyshuollon asiakkaille, jotka ovat joutuneet lomauttamaan henkilökuntaansa ja karsineet lomautetuilta työterveys- huollon palvelut lakisääteiseen minimiin.

Lomautetut saavat Aavasta 1.6.–31.8. välisenä aikana työterveyslääkärin, yleislääkärin, työterveyshoitajan ja sairaanhoitajan palvelut, sekä perustason laboratorio- ja kuvantamistutkimukset.

–Aloimme rajoitusten ja koronakriisin myötä miettiä, miten voisimme kantaa kor-

temme kekon myös yhteiskunnallisesti. On tärkeää pitää huolta ihmisten terveydestä silloinkin, kun normaali polku lääkärikäynnille ei ole mahdollinen, Aavan toimitusjohtaja **Raija Tapio** sanoo.

Kriisi iski myös Aavaan, asiakaskäynnit tippuivat varsinkin alussa melko dramaattisesti ja Aava on joutunut lomauttamaan myös omaa henkilökuntaansa.

–Mikään raha ei kuitenkaan ole tärkeämpää kuin ihmisten terveys. Omalle henkilökunnallemme kuuluu lomautettunakin täysi työterveyshuolto. Haluamme pitää huolta myös asiakasyritystemme henkilökunnan terveydestä näinä vaikeina aikoina, joten tarjoamme heille veloituksetta mahdollisuuden samaan. Olen valtavan onnellinen, että ammatinharjoittajina toimivat lääkärimme lähtivät kampanjaan mukaan vapaaehtoistyöllä.

Työkyvyn ylläpito on suoraan tuottavuutta kasvattava toimenpide.

– Emme myy tämän yhteydessä mitään lisäpalveluita, emmekä pyri laajentamaan sopimuksia, kertoo yrityspalveluiden johtaja **Ossi Koskinen** Aavasta.

Mietimme, miten voisimme kantaa kortemme kekoon yhteiskunnallisesti.

18 prosenttia vuorotyöläisistä kertoi menneensä sairaana töihin korona-aikana

Työvoimanhallinnan yhtiö Quinyx on teettänyt kansainvälisen tutkimuksen, jossa tarkasteltiin myös suomalaisten vuorotyöläisten olosuhteita. Kyselytutkimuksen tuloksissa nousee esiin vuorotyöläisten sairastamisen arki: Suomessa peräti 45 prosenttia on mennyt töihin sairaana, koska heillä ei ole ollut varaa poissaoloon. Jopa koronatilanteen aikana 18 prosenttia kävi töissä sairaana rajoituksista huolimatta.

Vuorotyöläisten arki 2020 -kysely lähetettiin kohderyhmälle helmikuussa 2020. Suomalaisilta vuorotyöläisiltä kysyttiin työvuoroihin, sairauspoissaoloihin, palkkaan ja viestintään liittyvistä aiheista. Kyselyllä oli alun perin tarkoitus selvittää vuorotyön yleisiä olosuhteita, mutta pandemian ajoittuessa tutkimusajankohtaan kohderyhmälle tehtiin vielä toinen kyselykierros huhtikuun 2020 lopulla. Näin tutkimus toi esille vahvoja piirteitä myös poikkeusajan vuorotyöarjesta.

Korona-aikana vastaajista 18 prosenttia on mennyt töihin sairaana tai epäillen sairautta. Syiksi kerrottiin seuraavaa: 30 prosenttia tarvitsi rahat päivittäiseen elämiseen ja 29 prosentin työvuoroon ei löytynyt sijaista.

-Huolestuttavinta on kuitenkin se, että yli kolmannes pelkäsi menettävänsä työpaikkansa, jos jäisi pois työvuorosta, Suomen Quinyxin maajohtaja **Paulus Maasalo** kertoo.

-Vuorotyöläisten tarpeet jäivät usein

toimistotyöläisten varjoon, joten pandemia on itse asiassa antanut vuorotyöläisille tilaisuuden kertoa avoimemmin huolistaan. Tulosten perusteella vuorotyöläisten keskuudessa toivotaan laajalti, että työnantajat antaisivat enemmän painoarvoa heidän tarpeilleen, Maasalo toteaa.

Vaikka Suomessa on satojatuhansia ja maailmassa 2,7 miljardia vuorotyöläistä, heidän työtyytyväisyyttä tutkitaan jostain syystä paljon vähemmän kuin toimistotyöntekijöiden.

Vuosittain julkaistava raportti

Quinyxin tarkoitus on tehdä kansainvälisestä State of the Deskless Workforce -raportistaan vuosittain julkaistava, työvoiman tilasta kertova lähde. Yhtiö seuraa vuorotyöläisten tilanteen muutosta muun muassa paikallisten säästöjen, kehittyvän teknologian ja maailmanlaajuisen haasteiden valossa.

Toteutettuun kyselyyn vastasi Suomessa 600 täysi-ikäistä, itsensä vuorotyöläiseksi kokevaa henkilöä: työntekijöitä, jotka tekevät työtä tuntipohjaisesti tai vuorotyönä eri työsuhtemuodoilla, pääasiallinen työpaikka ei ole toimistopöytä, eikä henkilö ole itsensä työllistäjä.

Vastaajat työskentelevät esimerkiksi vähittäiskaupan alalla, elintarviketeollisuudessa, kuljetus- ja logistiikka-alalla, terveydenhuollossa ja hotell- ja majoitusalailla.

Yli kolmannes pelkäsi menettävänsä työpaikkansa, jos jäisi pois työvuorosta.

+ Uupumus
on kasvanut
etäopiskelussa.

Yliopisto-opiskelijat olivat tavallista uupuneempia koronakeväänä

Kasvatustieteen professori Katariina Salmela-Aro on analysoinut YTHS:n neljän vuoden välein tekemää poikkileikkaustutkimusta yliopisto-opiskelijoiden jaksamisesta. Tänä keväänä tutkimuksessa näkyy selvä uupumispiikki.

Kuva: LINDA TAMMISTO

Kyselyyn vastasi 2500 Helsingin yliopiston eri alojen opiskelijaa.

– Tulosten mukaan voimme tunnistaa neljä profiilia yliopisto-opiskelijoiden keskuudessa korona-aikana, **Katariina Salmela-Aro** kertoo.

29 prosenttia opiskelijoista on hyvin motivoituneita ja sitoutuneita opintoihinsa, eivätkä nämä opiskelijat koe uupumusta. Toiset 29 prosenttia tuntee olevansa kunnossa ja pitää opintoja melko innostavina. Sen sijaan 18 prosenttia opiskelijoista on uupuneita etäopintoihin ja 24 prosentilla on riski uupua.

Salmela-Aron mukaan luvut ovat isoja verrattuna aiempiin tuloksiin vuodelta 2016, jolloin noin 7 – 10 prosenttia yliopisto-opiskelijoista oli uupuneita, eli määrä on kaksinkertaistunut. Salmela-Arolla on YTHS:n aineistoja myös vuo-

silta 2008 ja 2012 eli yli kymmenen vuoden ajalta. Missään aiemmassa tutkimuksessa ei uupumuksen osuus ole ollut niin suuri kuin nyt.

– Vaikuttaisi siis siltä, että korona polarisoi, eli se nimenomaan uuvuttaa osaa korkeakouluopiskelijoista, ja tämä luku on nyt huolestuttavan suuri, Salmela-Aro toteaa.

MONET ASIAT haastavat, psykologiset perustarpeet eivät tyydyty eli yhteisöllisyys koetaan heikkona.

– Autonomiata on, mutta nyt vaaditaan paljon itsensä johtamista ja se on monelle haasteellista. Myös tulevaisuus on haasteellinen, työllistyminen ja taloudelliset huolet painavat. Lisäksi näyttää siltä, että ne, joiden oma identiteetti ei vielä ole jäsentyntä, uupuvat enemmän.

Salmela-Aron mukaan nyt näkyy aiemmista tuloksista poiketen, että erityisesti nuoremmat yliopisto-opiskelijat ovat uupuneita. Aiemmin huomattiin, että nuoret opiskelijat olivat innostuneita ja uupumus lisääntyi vasta opintojen edetessä. Salmela-Aron mielestä yliopistolla olisi voitu miettiä mahdollisuuksia luoda enemmän yhteisöllisyyttä opiskelijoille.

– Nyt on paljon puhuttu kouluista, mutta yliopisto on unohdettu aihe. Ajatellaan, että yliopisto-opiskelijoiden ikäryhmään etäopetus ja korona eivät enää niin vaikuttaisi, mutta näyttääkin olevan päinvastoin.

Kasvatustieteen professori Katariina Salmela-Aro on mukana kansainvälisessä tutkimuksessa, johon osallistuu 28 maata. Tutkimuksessa kysytään, miten opiskelijat ovat jaksaneet ja motivoituneet uusissa, epävarmoissa olosuhteissa.

Ammattiopinnot sujuivat koronakeväänä, jälkihoidossa tuen tarve kasvaa

Suurimmalla osalla ammatillisen koulutuksen opiskelijoista opintojen eteneminen pystyttiin turvaamaan keväällä. Koronakriisin jälkihoito vaatii resursseja oppimisen tukeen ja opiskelijahuoltoon, selvisi Ammattiosaamisen kehittämisyhdistys AMKEN seurantakyselystä ammatillisen koulutuksen järjestäjille.

Eniten vaikeuksia oli työelämässä oppimisessa, jossa esimerkiksi palvelualueiden oppi- tai koulutussopimuksia jouduttiin keskeyttämään koronakriisin yrityksille aiheuttamien ongelmien takia. Suurin osa opiskelijoista pystyi kuitenkin jatkamaan muilla tavoin opintojaan.

Koronakriisillä oli merkittäviä vaikutuksia muun muassa kansainväliseen liikkuvuuteen. Opiskelijoiden vaihtojaksot jouduttiin keskeyttämään ja perumaan kevään ajalta.

Suurella osalla ammatillisen koulutuksen järjestäjistä on

eriytettyjä markkinaehtoisia osaamis- ja koulutuspalveluita. Keskimäärin puolet näistä koulutuspalveluista peruuntui kevään ja kesän osalta. Tilannetta helpotti nopea etäkoulutukseen siirtyminen. Taloudellisia tappioita tuli noin 75 prosentilla ja lomautuksiin joutui turvautumaan kolmasosa järjestäjistä.

Etäopetukseen siirtyminen on nopeuttanut ammatillisen koulutuksen digiloikkaa. Suurimmalla osalla opiskelijoista etäopinnot ovat sujuneet hyvin ja heihin on oltu säännöllisesti yhteydessä. Vieraskieliset ja erityistä tukea tarvitsevat opiskelijat ovat etäopiskelussa erityisen vaikeassa asemassa ja heille on järjestetty opetusta oppilaitoksen tiloissa.

Tilanne on nostanut esiin sekä opettajien että opiskelijoiden erot digitaalisissa valmiuksissa. Verkkoopedagogiikan osaaminen on jatkossakin tärkeä kehittämiskohde.

Kasvatustieteen professori Katariina Salmela-Aro kertoo, että 29 prosenttia opiskelijoista on hyvin motivoituneita ja sitoutuneita opintoihinsa, eivätkä nämä opiskelijat koe uupumusta. Toiset 29 prosenttia tuntee olevansa kunnossa ja pitää opintoja melko innostavina.

Kolmannes maahan muuttaneista kertoi kärsivänsä heikentyneestä mielenterveydestä korona-aikana

MIELI ry toteutti verkkokyselyn maahan muuttaneille COVID-19-epidemian mielenterveysvaikutuksista. Kolmannes vastaajista kertoi mielenterveytensä heikentyneen koronan aikana. Kotouttamisohjelman osallistujat kokivat vähemmän huolta, ja kärsivät harvemmin mielenterveyden heikentymisestä.

Erittäin paljon tai jonkun verran huolissaan koronatilanteesta oli kolme neljästä vastaajista.

Erittäin huolestuneita oli neljännes, ja jonkin verran huolissaan puolet vastaajista. Huolenaiheita oli erilaisia. Vajaa puolet (48 %) vastanneista oli huolissaan kansainvälisen liikkumisen rajoitusten vaikutuksista ja kertoi rajoitusten vaikuttavan omiin suunnitelmiin. Oma taloudellinen tilanne huolestutti runsasta kolmannelta vastaajista.

Yksittäisistä huolenaiheista suurin oli entisessä kotimaassa asuvien perhejäsenten terveys, joka huolestutti 55 % vastaajista.

Tämä huoletti enemmän kuin esimerkiksi oman puolison tai lapsen terveys. Kotimaan tilanteesta ylipäätään huolta kanto 23 %, ja kotimaassa asuvien perhejäsenten taloudesta 13 %.

Kotouttamisohjelman osallistujat olivat vähemmän huolissaan, vähemmän stressautuneita, positiivisempia ja toiveikkaampia kuin esimerkiksi työllistetyt tai työttömät.

Heistä vain 21 % kertoi heikentyneestä mielenterveydestä, verrattuna 33 % kaikista vastaajista.

Kotouttamisohjelman osallistujista 67 % uskoi saavansa suomalaisilta viranomaisilta tarpeeksi tietoa.

Verrattuna työssä kävijöihin tai työttömiin kotouttamisohjelman osallistujat kertoivat olevansa paremmin sopeutuneita korona-aikaan, ja saaneensa järjestettyä arkiasioita. Kun työttömistä 19 % ei tiennyt, mistä hakea apua, kotouttamisohjelmassa vailla tätä tietoa koki olevansa vain 8 %.

Kyselyn toteutti MIELI ry:n hanke Mielen hyvinvointia ja osallisuutta monikulttuurisessa Suomessa (MIOS-hanke)

Kysely toteutettiin 16.4.–13.5. välisenä aikana. Kyselyyn oli mahdollista vastata 9 kielellä: suomeksi, englanniksi, venäjäksi, arabiksi, turkiksi, thaiksi, somaliksi, ranskaksi tai farsiksi. Vastaajista 67 % ovat naisia ja 32 % miehiä. Vastauksia tuli yhteensä 1 170. Väestötasolla kyselyn vastaajat eivät ole edustava otos Suomessa asuvista eri kieli- ja kulttuurivähemmistöistä.

Psykoosilääkkeiden käyttö lisääntynyt erityisesti tytöillä

Lasten ja nuorten psykoosilääkkeiden käyttö on kaksikertaistunut 10 vuodessa. Tyttöjen osuus on lisääntynyt nopeasti.

Alle 18-vuotiaiden lasten ja nuorten psykoosilääkkeiden ensiostajien ilmaantuvuus on kymmenessä vuodessa lähes kaksinkertaistunut Suomessa. Eniten ensiostajien määrää on suurentunut 13–17-vuotiailla ja kahden viimeisimmän seurantavuoden aikana nopeammin tytöillä kuin pojilla.

Vuonna 2011 tapahtui huomattava käänne, jolloin tyttöjen määrä psykoosilääkkeiden ensiostajina ohitti pojat. Samana vuonna ketiapiiniin tuli risperidonia yleisempi ensiostajien psykoosilääke.

–Ketiapiinia käytetään esimerkiksi tarvittaessa lyhytaikaisesti ahdistuneisuuden ja unettomuuteen, kun taas risperidonia käytetään pidempiä jaksoja esimerkiksi autismikirjon häiriöön liittyvään aggressiivisuuden ja vakavien käytöshäiriöiden hoitoon, lastenpsykiatriaan erikoistuva lääkäri **Eveliina Varimo** HUSin lastenpsykiatriasta kertoo.

Varimo selvitti lasten ja nuorten uusien psykoosilääkkeiden käyttäjien ilmaantuvuutta eli insidenssiä Suomessa. Ilmaantuvuus kertoo tietyllä aikavälillä tietyssä ihmisjoukossa havaittujen tapausten määrään. Tutkimus on Varimon väitöskirjan ensimmäinen artikkeli ja se julkaistiin vastikään *Frontiers in Psychiatry* -tiedelehdessä.

Tutkimus perustuu Kelan lääkeosto- ja vammaistukirekistereihin 2008–2017. Tut-

kimuksen ajanjaksona tehtiin 70 000 psykoosilääkeostoa 1–17-vuotiaille. Heistä poimittiin 26 353 lasta ja nuorta eli ne, joilla psykoosilääke aloitettiin ensimmäistä kertaa.

LAPSILLA JA nuorilla psykoosilääkkeiden viralliset käyttöaiheet ovat yli 5-vuotiaiden älyllisesti kehitysvammaisten käytöshäiriöihin liittyvän aggressiivisuuden lyhytaikainen hoito sekä psykoosisairauksien ja kaksisuuntaisen mielialahäiriön hoito.

Psykoosilääkkeitä käytetään kuitenkin pääasiassa käytöshäiriöiden, ahdistuneisuuden ja unettomuuden hoitoon. Näiden häiriöiden hoidossa psykoosilääkkeistä on melko vähän tutkimusnäyttöä, mutta kliinistä käyttökokemusta niistä on kertynyt.

–Lapset ja nuoret saattavat hakeutua päivystykseen esimerkiksi aggressiivisuuden, ahdistuneisuuden tai unettomuuden takia. Psykoosilääkkeistä voidaan saada

apua näihin tilanteisiin osana muuta psykiatrista hoitoa, Eveliina Varimo sanoo.

Hyötyjen ohella psykoosilääkkeisiin liittyy huomattavia haittavaikutuksia kuten painon nousua, metabolisia haittavaikutuksia ja päiväaikaista uneliaisuutta.

–Lääkityksen kesto sekä hyötyjen ja haittojen suhdetta on seurattava. Lisäksi on aina varmistettava, että ne ovat vain osa lapsen tai nuoren muuta hoitoa, Varimo korostaa.

Psykoosilääkkeiden ensiostajista 32 prosentille oli myönnetty vammaistuki, joka kertoo heidän vaikeammasta psykiatrisesta häiriöstä tai sairaudesta.

Koronapandemian aikana haastavimmassa asemassa vähävaraisten perheiden lapset

Useampi kuin joka neljäs lapsi kokee henkisen hyvinvointinsa erittäin huonoksi tai melko huonoksi koronaviruksen aiheuttaman poikkeustilanteen vuoksi. Tämä selviää Pelastakaa Lapset ry:n laajasta kyselystä ja Lapsen ääni 2020: Lasten näkemyksiä koronakeväästä -raportista. Erityisen haastavaan asemaan ovat joutuneet vähävaraisten perheiden lapset. Heistä suuri osa on muun muassa huolissaan perheensä toimeentulosta ja tuen tarpeesta. Pelastakaa Lapset kysyi huhtikuussa yli 3 000 lapselta koronapandemian vaikutuksista heidän arkeensa, koulunkäyntiinsä, henkiseen hyvinvointiinsa sekä heidän perheidensä tilanteeseen.

Useampi kuin joka neljäs (27 %) kyselyyn vastannut lapsi koki henkisen hyvinvointinsa poikkeustilanteen vuoksi erit-

täin huonoksi tai melko huonoksi. Vähävaraisten perheiden lapsista näin koki peräti 43 prosenttia. Vähävaraisten perheiden lapset kertovat multa useammin myös haasteista koulunkäynnissä sekä perheen tuen tarpeen lisääntymisestä.

–Tähän asti erityisesti vähävaraisten perheiden lasten tilanteesta koronakriisissä on ollut vähäistä tietoa, mutta nyt meillä on konkreettista näyttöä siitä, että etenkin matalan tulotason perheissä lapset kokevat paljon ahdistusta, huolta ja hätää, sanoo lapsiköyhyyssiantuntija **Aino Sarkia** Pelastakaa Lapsista.

Useampi kuin joka kymmenes vähävaraisen perheen lapsi kertoi, ettei saanut lämmintä tai ravitsevaa lounasta päivisin kouluruokailun tauottua.

Tutkimus bakteerien DNA:n korjausmekanismeista toi 19-vuotiaalle Shähla Idikutille ensimmäisen sijan Tutki-Kokeile-Kehitä -kilpailussa ja edustuspaikan EU:n järjestämässä nuorten tiedekisassa.

Shähla Idikut haaveilee lääkärin ja tutkijan työstä

Innostus biologiaan toi nuorelle lahjakkuudelle voiton Tutki-Kokeile-Kehitä -kilpailussa. Työ palkittiin parhaana soveltavana tutkimuksena ja kehitystyönä.

Teksti: PINJA METSÄLÄ

Tutkimus bakteerien DNA:n korjausmekanismeista toi 19-vuotiaalle **Shähla Idikutille** ensimmäisen sijan Tutki-Kokeile-Kehitä -kilpailussa ja edustuspaikan EU:n järjestämässä nuorten tiedekisassa. Matkalla on tullut vastaan monia yllätyksiä, oivalluksia sekä ilon hetkiä.

Voitto Tutki-Kokeile-Kehitä -kilpailusta tuli täysin yllätyksenä Joensuun lyseon lukion IB-linjalla viimeistä vuotta opiskelevalle Shähla Idikutille. Alun perin hän oli osallistunut kilpailuun täysin leikkimielillä ilman suurempia odotuksia. Hänen perheensä ei tiennyt kilpailuun osallistumisesta, joten hyvä menestys toi kevääseen mukavaa piristystä.

–Perheeni ei aluksi tajunnut, kuinka suuresta saavutuksesta oli kyse. He kyselivät paljon ja varsinkin äiti oli todella iloinen. Hauskinta oli, kun kaikki olivat aluksi hieman hämmentyneitä, eivätkä ymmärtäneet, mitä tapahtui, Idikut naurahtaa.

IDIKUT OLI osallistunut kilpailuun biologian opettajan ehdotuksesta aikaisemmin aloittamallaan tiedeprojektilla. Projektissa hän tutki bakteerien DNA:n korjausmekanismeja sen jälkeen, kun niitä rasittaa uv-säteilyllä. Idikut kertoo, että uv-säteilyä käytetään esimerkiksi desinfektioihin ja niillä puhdistetaan myös sairaalan leikkauksvälineitä, joihin saattaa joskus jäädä bakteereja puhdistuksen jälkeen. Hänelä oli tärkeää tehdä eliöistä käytännöllä-

heinen tutkimus, jonka voi toteuttaa koulun tiloissa.

–Oivalluksia tutkimuksesta tuli petty-myksen kautta. Opettaja varoitti, että elävän aineen kanssa työskennellessä tulokset voivat olla yllättäviä, eivätkä vastaa omia odotuksia. Huomasin sen, kun en ensimmäisellä kerralla saanut lainkaan tuloksia. Opin, että tutkiessa pitää olla joustava ja pystyä tekemään muutoksia työn edetessä. Tutkimus ei käytännössä mene niin kuin kirjassa lukee, toteaa Idikut.

Idikut lisää, että mielenkiintoisinta biologiassa onkin nähdä teoria myös käytännössä. Pieniä tutkimuksia tehdessä voi sisäistää kirjassa olevan prosessin kokonaisuudessaan, eikä opiskelu ole vain päättämistä. Biologiassa viehättää myös sen laajuus ja monet erilaiset osa-alueet. Idikut onkin pienestä pitäen ollut innostunut biologiasta ja menestynyt siinä koulussa.

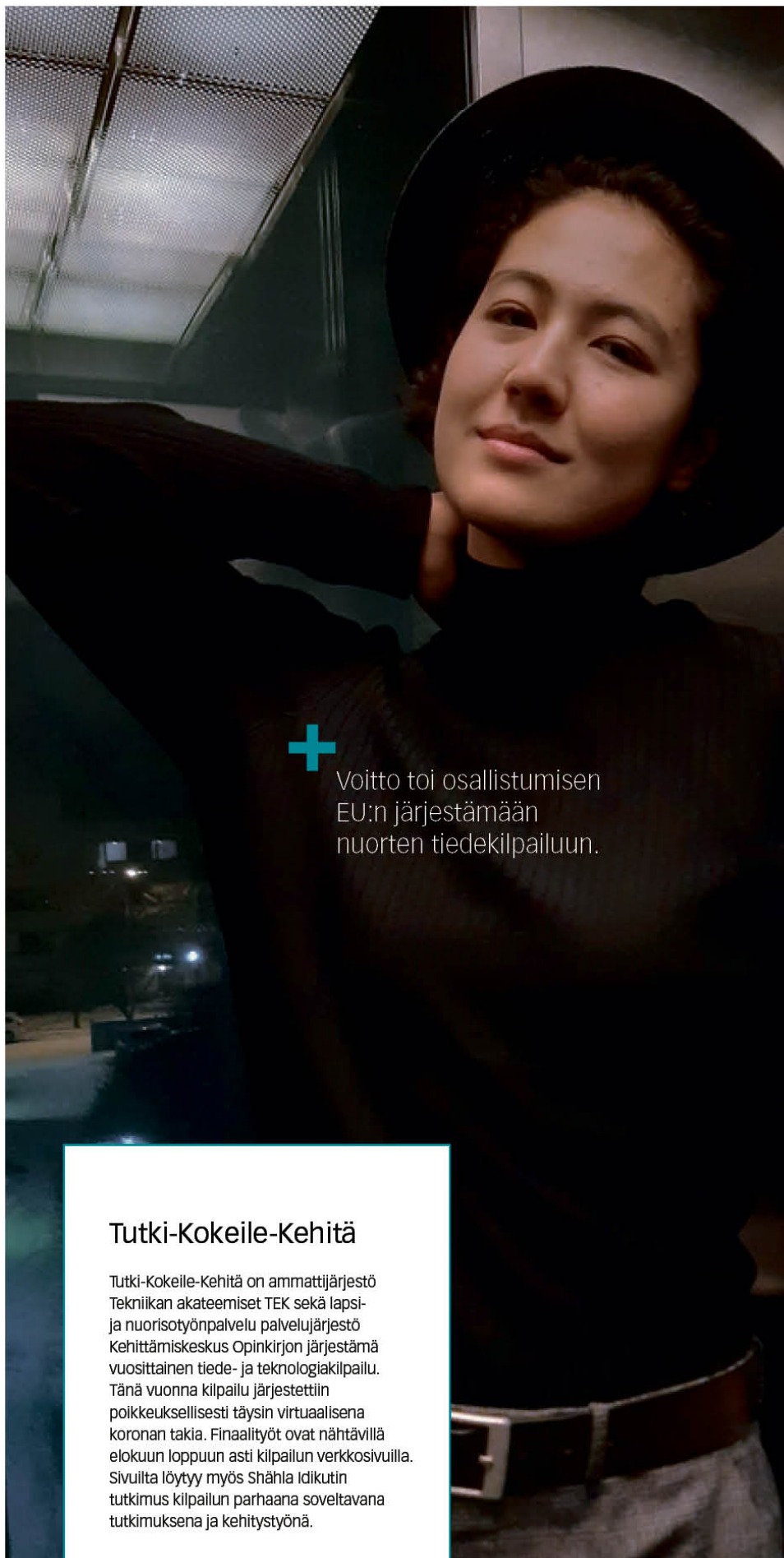
–Kiinnostukseeni on vaikuttanut paljon hyvät opettajat. Uskon, että nuorten kiinnostukseen opiskella luonnontieteitä vaikuttaa myös vapaus valita, kuinka niitä opiskelee. Joillekin sopii paremmin teorian yksin päättääminen, ja jotkut haluavat tehdä enemmän käytännöllisiä asioita. Itse tykkään yhteisillä ryhmätunneilla kuunnella enemmän teoriaa ja itsenäisesti taas perehtyä käytäntöön tutkimuksien avulla, kertoo Idikut.

MYÖS MUITA oppilaita Idikutin lukios-

ta osallistui Tutki-Kokeile-Kehitä -kilpailuun, mutta hän kokee, ettei kiinnostus luonnontieteisiin ole kaikilla nuorilla yhtä vahva. Hänen omista kavereistaan suurin osa on kiinnostunut enemmän humanistisista aineista, eivätkä he yhdessä tutki luonnontieteellisiä ilmiöitä. Menestys kilpailusta tuli yhtä lailla yllätyksenä ystäville kuin perheellekin.

Nyt Idikut edustaa Suomea EU:n järjestämässä nuorten tiedekilpailussa EUCYS:ssä, johon pääsystä hän sai tietää Tutki-Kokeile-Kehitä -kilpailun palkinnonjaossa. Pääsy EU:n tiedekisaan oli mieluinen yllätys. Eniten hän odottaa tiedekisassa kuulevansa eri maista tulevien kilpailijoiden esityksiä ja tiedonvaihtoa. Idikutin mielestä on myös mukavaa päästä itse kertomaan aiheesta, josta hän on todella innostunut. Toisaalta taustalla on jännitys, onnistuuko kisan järjestäminen poikkeustilanteen vuoksi. Jos kaikki menee hyvin, kilpailu järjestetään syksyllä 2020 Espanjassa.

HAAVEENA IDIKUTILLA on lääketieteen opinnot Isossa-Britanniassa, johon hän on hakenut opiskelemaan. Kuten monilla muillakin nuorilla, korona on hankaloittanut hakusuunnitelmia jonkin verran. Idikut kumminkin toteaa opiskelevansa mahdollisena välivuotenakin. Hän haluaisi tulevaisuudessa yhdistellä lääkärin ja tutkijan työtä sekä opiskella lisää mikrobiologiasta ja fysiologiasta.

Voitto toi osallistumisen
EU:n järjestämään
nuorten tiedekilpailuun.

Tutki-Kokeile-Kehitä

Tutki-Kokeile-Kehitä on ammattijärjestö Tekniikan akateemiset TEK sekä lapsi- ja nuorisotyönpalvelu palvelujärjestö Kehittämiskeskus Opinkirjon järjestämä vuosittainen tiede- ja teknologiakilpailu. Tänä vuonna kilpailu järjestettiin poikkeuksellisesti täysin virtuaalisena koronan takia. Finaalityöt ovat nähtävillä elokuun loppuun asti kilpailun verkkosivuilla. Sivuilta löytyy myös Shähla Idikutin tutkimus kilpailun parhaana soveltavana tutkimuksena ja kehitystyönä.

Terveys&Talous

Terveysalan ammattilehti
82. vuosikerta

TOIMITUS

Jaana Larsson
Puh. 0400 134 154
jaana.larsson@kamua.fi
terveysjatalous@media.fi

PÄÄTOIMITTAJA

Pasi Parkkila

VIESTINTÄNEUVOSTO

Pasi Parkkila
Jaakko Herrala
Tuomo Meriläinen
Leena Tiesmaa
Merja Ilomäki
Jaana Larsson

ILMOITUSMARKKINOINTI

Je-Mark Ky
Jukka Eriksson
Vanha Svelsinintie 6 F 17
02620 Espoo
Puh. 09 5489 3630
Puh. 050 339 6137
info@je-mark.fi
www.je-mark.fi

ILMOITUSAINESTO

Forssa Print
Esko Aaltosen katu 2
PL 38, 30101 Forssa
Puh. 03 423 5634

TILAUKSET JA OSOITTEENMUUTOKSET

Forssa Print
Päivi Isomäki
Puh. 03 423 5625
paivi.isomaki@forssaprint.fi

JÄSENASIAT

Outi Kalske
Terveys ja talous ry
Värttinäkatu 13
20660 Lintola
www.terveysjatalous.fi
kohdasta "Jäsenhakemus"

JULKAISIJA JA KUSTANTAJA

Terveys ja talous ry
www.terveysjatalous.fi

ULKOASU JA TAITTO

Kamua Oy

PAINO

FORSSA & PRINT

ISSN 1797-8475

Lehden artikkeleiden kopiointi ilman
kustantajan lupaa on kielletty.

Matkailun olemus

MATKAILU ON mielenkiintoinen laji. Siihen liittyy moninaisia konteksteja, mutta sen olemusta ei ole millään tieteenalalla kunnolla tutkittu. Niinpä selvittelen asian nyt perusteellisesti.

MIKSIKÖHÄN IHMISET haluavat matkustella? Tavanomaisen vastaus on, että ihminen kaipaa vaihtelua, nähtävyyksiä, uusia kokemuksia, seikkailua, kulttuurielämyksiä, uusia tuttavuuksia tai bilettämistä.

YKSI MOTIIVI luettelosta kuitenkin puuttuu. Se on takuulla se, että matkojen jälkeen voi tuttavilleen kehuskella kokemuksillaan: Olen nähnyt kaikki Euroopan pääkaupungit/Söin kahdeksan ruokalajin päivällisen yhdessä Pariisin Michelin -ravintolassa/Sain Singaporen lentokentällä luksus-palvelun/Näin Don Giovannin Milanon La Scalassa eturiviltä/Nappasin taskuvarkaan kiinni Barcelonan yössä.

MATKAILULLA ON pitkä historia. Ensin olivat alituisesti vaellelleet alkukantaiset keräilijäheimot. Sitten tuli Kolumbus ja sen jälkeen Keihäs -matkat. Nytemmin pääsee kolmella kymppillä Lontooseen, ja turisteja aletaan kuskata avaruuteen. Sata vuotta sitten laivamatkan Amerikkaan tehneellä oli kuusi matkalaukkua. Nykyisin Tokioon lentävällä on kännykkä ja hammasharja.

MATKAA VOI tehdä yksin, kumppanin kanssa tai seuras-

sa. Seuramatkoilla haukutaan hotellin aamiainen, seurataan opasta kuin hai laivaa ja päivitellään muun matkaseurueen asusteita. Itse järjestetyillä matkoilla eksytään, myöhästytään junasta ja saadaan vatsatauti.

UUSIA JA virkistäviä sosiaalisia kontakteja tai tuttavuuksia matkoilla kertyy. Hotellin vastaanottovirkailijalle sanotaan tänkjuu ja tarjoilijalle myös. Vilkailla terasseilla istutaan ja nautiskellaan. Suomalaispariskunnan tunnistaa siitä, että istuvat vastakkain tuppisuina ja katselevat viistosti pöytänsä, mutta kansainvälisessä seurassa ollaan.

LOMAMATKALLA OLEVAN päivä täyttyy tapahtumista. Ensin ollaan rannalla ja sen jälkeen ravintolassa. Sitten mennään rannalle ja heti perään ravintolaan. Jotkut kyllä siinä välissä saattavat ehtiä shoppailemaankin. On niitä jokunen museoissa ja kiertoaajeluilla kävijäkin. Nämä keski-ään ylittäneet rouvashenkilöt menevät sen jälkeen varhain nukkumaan.

OLENNAISENA OSANA matkailuun liittyy tuliaisten hankinta. Lapsille ostetaan pehmoleluja ja karkkeja, itselle vaatteita tai konjakkia sukupuolesta riippuen.

KUN MATKALTA ollaan palaamassa kotiin, avautuu pariskuntienkin sanainen arkku. Parasta matkailussa on kotiinpalu, sanovat he toisilleen.

Terveys ja talous ry

hallituksen jäsenet 2020

JAAKKO HERRALA

hallituksen puheenjohtaja
Sote-projektijohtaja

Pirkanmaan liitto

Puh. 050 329 7166
jaakko.herrala@pirkanmaa.fi

TUOMO MERILÄINEN

hallituksen jäsen
hallintojohtaja

Itä-Suomen yliopisto

Puh. 040 355 2299
tuomo.merilainen@uef.fi

PASI PARKKILA

hallituksen jäsen
kehitysjohtaja

Pohjois-Pohjanmaan
sairaanhoitopiiri

Puh. 040 544 8955
pasi.parkkila@ppshp.fi

MIKKO HÄIKIÖ

hallituksen jäsen
kehitysjohtaja

Lapin sairaanhoitopiirin
kuntayhtymä

Puh. 040 772 7211
mikko.haikiio@shp.fi

MAISA LUKANDER

hallituksen jäsen
laatupäällikkö

HUS Tietohallinto

Puh. 040 865 9441
maisla.lukander@hus.fi

LEENA TIESMAA

hallituksen jäsen
KM, SHO ja työnohjaaja

Puh. 040 027 5670
leena.tiesmaa@gmail.com

MERJA ILOMÄKI

hallituksen jäsen
ruokapalvelujohtaja

Soite/ Keski-Pohjanmaan sote
kuntayhtymä

Puh. 040 014 5519
merja.ilomaki@soite.fi

LEILA SAVOLAINEN

hallituksen jäsen
terveydenhoitaja

Kuopion kaupunki

Puh. 050 057 4389
leila.savolainen@kuopio.fi

TAPIO KALLIO

hallituksen jäsen
huollon johtaja

Satakunnan sairaanhoitopiiri

Puh. 044 707 7750
tapio.kallio@satshp.fi

OUTI KALSKE

hallituksen jäsen/ sihteeri
hankinta- ja logistiikkajohtaja

Varsinais-Suomen sairaanhoitopiiri

Puh. 040 541 5125
outi.kalske@gmail.com

Liity jäseneksi

Terveys ja talous ry:n tarkoituksena on toimia sairaaloiden, terveyskeskusten ja muun terveydenhuollon hallinnon ja talouden sekä toimintaan liittyvien tukipalvelujen alalla työskentelevien ja näistä asioista kiinnostuneiden henkilöiden yhteistyöelimenä.

Tavoitteena on kehittää alan toimintoja ja toimintaedellytyksiä.

Liity Terveys ja talous -yhdistyksen jäseneksi. Saat jäsenetuna Terveys ja talous -lehden ja kontakteja alasi ihmisiin.

Voit liittyä jäseneksi kätevästi netin kautta www.terveysjatalous.fi kohdasta jäsenhakemus tai sähköpostilla yhdistyksen sihteerille outi.kalske@terveysjatalous.fi. Jäsenmaksu on 25 euroa/vuosi.

LABQUALITY

TÄYDEN PALVELUN LAATUTALO

SFS-EN 15224

**LAATUSTANDARDI
TERVEYSPALVELUIDEN
SERTIFIOINTIIN**

Kurkota korkeammalle

Miksette tekin liittyisi edelläkävijöiden joukkoon, jotka ovat sertifiineet toimintansa SFS-EN 15224 standardin mukaisesti? SFS-EN 15224:2016 on kehitetty nimenomaan terveyspalveluiden sertifiointiin.

- ✓ standardi sisältää erityisesti terveydenhuollon palveluihin kohdennettuja vaatimuksia
- ✓ asiakas- ja potilasturvallisuutta edistetään sisäisin auditoinnein
- ✓ laatujohtamista sekä klinisten hoitoprosessien kehittämistä tuetaan ulkoisin auditoinnein

Me autamme teitä onnistumaan. Olemme Suomen ainoa yritys, joka tarjoaa räätälöityjä laadunarviointi- ja sertifiointipalveluja sekä sisäisen auditoinnin koulutuksia erityisesti sosiaali- ja terveydenhuoltoon. Jos haluat vastuullisen kumppanin edistämään organisaatiosi potilasturvallisuutta, valitse meidät.

Mikäli haluatte lisätietoa standardista, voimme järjestää teille SFS-EN 15224 tutuksi -koulutuksen.

Ota yhteyttä ja pyydä tarjous!

auditointi@labquality.fi

www.labquality.fi

"Terveysthuollon laatustandardi toimii koko yhtiön toiminnanohjausjärjestelmänä, sen avulla saamme toiminnan jatkuvan parantamisen näkyväksi. Haluamme korostaa laatujohtamisen tarkan riskien hallinnan kautta asiakas- ja potilasturvallisuutta."

- SFS-EN 15224 -laatujohtamista käyttävän asiakasyrityksemme johtaja